Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (štvrtá komora)

z 25. marca 2021 *

[Znenie opravené uznesením z 3. septembra 2021]

„Odvolanie – Hospodárska súťaž – Kartely – Farmaceutické výrobky – Trh antidepresív (citalopram) – Dohody o urovnaní sporov týkajúcich sa patentov na výrobný postup, uzavreté medzi výrobcom pôvodných originálnych liekov, ktorý je majiteľom týchto patentov, a výrobcami generických liekov – Článok 101 ZFEÚ – Potenciálna konkurencia – Obmedzenie hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa – Kvalifikácia – Výpočet výšky pokuty – Právo na obhajobu – Primeraná lehota – Strata dokumentov uplynutím času – Všeobecná povinnosť obozretnosti – Nariadenie (ES) č. 1/2003 – Článok 23 ods. 2 druhý pododsek – Horná hranica pokuty – Zohľadnenie obchodného roka, ktorý predchádzal roku, v ktorom bolo prijaté rozhodnutie Európskej komisie – Posledné úplné účtovné obdobie bežnej hospodárskej činnosti“

Vo veci C-611/16 P,

ktorej predmetom je odvolanie podľa článku 56 Štatútu Súdneho dvora Európskej únie, ktoré 25. novembra 2016 podala

Xellia Pharmaceuticals ApS, so sídlom v Kodani (Dánsko),

Alpharma LLC, pôvodne Zoetis Products LLC, so sídlom v Parsippany, New Jersey (Spojené štáty americké),

v zastúpení: D. W. Hull, solicitor,

odvolatelia,

ďalší účastníci konania:

[Opravené uznesením z 3. septembra 2021] **Európska komisia**, v zastúpení: F. Castilla Contreras, T. Vecchi, B. Mongin a C. Vollrath, splnomocnení zástupcovia, za právnej pomoci M. B. Rayment, barrister,

žalovaná v prvostupňovom konaní,

* Jazyk konania: angličtina.

ktorú v konaní podporuje:

Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska, v zastúpení: pôvodne D. Guðmundsdóttir, Z. Lavery a D. Robertson, splnomocnení zástupcovia, za právnej pomoci J. Holmes, QC, neskôr D. Guðmundsdóttir, splnomocnená zástupkyňa, za právnej pomoci J. Holmes, QC,

vedľajší účastník konania v odvolacom konaní,

SÚDNY DVOR (štvrtá komora),

v zložení: predseda štvrtej komory M. Vilaras, sudcovia D. Šváby (spravodajca), S. Rodin, K. Jürimäe a P. G. Xuereb,

generálna advokátka: J. Kokott,

tajomník: M. Aleksejev, vedúci sekcie, a C. Strömholm, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 24. januára 2019,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálnej advokátky, že vec bude prejednaná bez jej návrhov,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Svojím odvolaním spoločnosti Xellia Pharmaceuticals ApS a Alpharma LLC navrhujú zrušiť rozsudok Všeobecného súdu Európskej únie z 8. septembra 2016, Xellia Pharmaceuticals a Alpharma/Komisia (T-471/13, neuverejnený, ďalej len „napadnutý rozsudok“, EU:T:2016:460), ktorým tento súd zamietol ich žalobu, ktorou požadovali jednak čiastočné zrušenie rozhodnutia Európskej komisie C(2013) 3803 final z 19. júna 2013, ktoré sa týka konania podľa článku 101 [ZFEÚ] a článku 53 Dohody o EHP (vec AT.39226 – Lundbeck) (ďalej len „sporné rozhodnutie“) a jednak zníženie pokuty, ktorá im bola týmto rozhodnutím uložená.

Právny rámec

Nariadenie (ES) č. 1/2003

2 Pod názvom „Vyšetrovanie v jednotlivých odvetviach hospodárstva a v jednotlivých druhoch dohôd“ článok 17 ods. 1 prvý pododsek nariadenia Rady (ES) č. 1/2003 zo 16. decembra 2002 o vykonávaní pravidiel hospodárskej súťaže stanovených v článkoch [101 a 102 ZFEÚ] (Ú. v. ES L 1, 2003, s. 1; Mim. vyd. 08/002, s. 205) stanovuje:

„Keď sa predpokladá, že vývoj obchodu medzi členskými štátmi, nehybnosť cien alebo iné okolnosti obmedzujú alebo narúšajú hospodársku súťaž v rámci [vnútorného] trhu, Komisia môže vykonať šetrenie v určitom odvetví hospodárstva alebo v určitom druhu dohôd v rôznych odvetviach. V priebehu vyšetrovania môže Komisia požiadať príslušné podniky alebo združenia podnikov

o informácie potrebné na uplatňovanie článkov [101 a 102 ZFEÚ] a môže vykonať na tento účel akúkoľvek inšpekciu.“

3 Článok 21 ods. 3 tohto nariadenia stanovuje:

„Rozhodnutie prijaté podľa odseku 1 sa nemôže vykonať bez predchádzajúceho povolenia vnútroštátneho súdneho orgánu príslušného členského štátu. Vnútroštátny súdny orgán skontroluje, či je rozhodnutie Komisie pravé a či donucovacie opatrenia nie sú buď zaujaté, alebo neprimerané, najmä vzhľadom na závažnosť porušenia, dôležitosť hľadaného dôkazu, účasť príslušného podniku a zdôvodnenú pravdepodobnosť, že obchodné knihy a záznamy týkajúce sa predmetu inšpekcie sú držané v priestoroch, ktoré sú predmetom žiadosti o povolenie. Vnútroštátny súdny orgán môže požiadať Komisiu, priamo alebo nepriamo, prostredníctvom orgánu hospodárskej súťaže členského štátu, o podrobné vysvetlenie tých prvkov, ktoré sú nevyhnutné na umožnenie kontroly primeranosti predpokladaných donucovacích opatrení.

Vnútroštátny súdny orgán však nemôže spochybniť potrebu inšpekcie ani požadovať informácie obsiahnuté v dokumentácii Komisie. Zákonnosť rozhodnutia Komisie podlieha len preskúmaniu Súdnym dvorom.“

4 Článok 23 ods. 2 uvedeného nariadenia stanovuje:

„Komisia môže rozhodnutím uložiť podnikom alebo združeniam podnikov pokuty, keď úmyselne alebo z nedbalosti:

a) porušujú článok [101 alebo článok 102 ZFEÚ] alebo

…

Pokuta uložená každému podniku alebo združeniu podnikov nepresiahne 10 % jeho celkového obratu v predchádzajúcom obchodnom roku.

…“

Usmernenia k metóde stanovenia pokút z roku 2006

5 Body 19 až 22 a bod 37 usmernení k metóde stanovenia pokút uložených podľa článku 23 ods. 2 písm. a) nariadenia č. 1/2003 (Ú. v. EÚ C 210, 2006, s. 2, ďalej len „usmernenia k metóde stanovenia pokút z roku 2006“) stanovujú:

„19. Základná výška pokuty bude súvisieť s určitou časťou hodnoty predaja stanovenou v závislosti od stupňa závažnosti porušenia a vynásobenou počtom rokov, v ktorých porušenie trvalo.

20. Vyhodnotenie závažnosti sa vykoná… osobitne na každý typ porušenia prihliadajúc na všetky relevantné okolnosti prípadu.

21. Vo väčšine prípadov sa zohľadňovaná časť hodnoty predaja stanoví na úrovni, ktorá môže dosiahnuť až 30 %.

22. Pri rozhodovaní o tom, či časť hodnoty predaja, ktorá sa má vziať do úvahy pre daný prípad by mala byť situovaná v hornej alebo v dolnej časti stupnice, Komisia zohľadní určitý počet ukazovateľov, napríklad povahu porušenia, kumulovaný podiel všetkých zúčastnených strán na trhu, geografický rozsah porušenia, uskutočnenie alebo neuskutočnenie porušenia.

…

37. I keď tieto usmernenia vysvetľujú všeobecnú metodiku stanovovania výšky pokút, konkrétne okolnosti danej veci alebo nevyhnutnosť dosiahnuť odstrašujúci účinok v konkrétnej veci môžu byť dôvodom na to, aby sa Komisia odchýlila od tejto metodiky alebo od limitov stanovených v bode 21.“

Rozhodnutie z 15. januára 2008 o začatí vyšetrovania vo farmaceutickom odvetví

6 Odôvodnenia 3 až 5, ako aj odôvodnenie 8 rozhodnutia Komisie z 15. januára 2008 o začatí vyšetrovania vo farmaceutickom odvetví v súlade s článkom 17 nariadenia (ES) č. 1/2003 (vec COMP/D2/39.514) (ďalej len „rozhodnutie z 15. januára 2008 o začatí vyšetrovania vo farmaceutickom odvetví“), znejú takto:

„(3) Určité okolnosti súvisiace s hospodárskou súťažou zo strany inovatívnych a generických liekov vo všeobecnosti vedú k domnienke, že hospodárska súťaž vo farmaceutickom odvetví v Európe môže byť obmedzená alebo skreslená, ako napríklad pokles inovácie vzhľadom na počet nových liekov vstupujúcich na trh, ako aj na prípady oneskoreného vstupu dodávateľov generických liekov na trh.

(4) Skutočnosti naznačujú existenciu obchodných praktík zo strany farmaceutických dodávateľov, najmä vrátane získania patentov alebo ich využívania, ktoré by mohli slúžiť nie na ochranu inovácií, ale na zabránenie hospodárskej súťaži zo strany inovatívnych a/alebo generických liekov; sporových konaní, ktoré môžu mať šikanóznu povahu, ako aj dohôd, ktoré môžu mať kolúznu povahu.

(5) Tieto postupy môžu viesť k narušeniu hospodárskej súťaže, ak neodôvodnene chránia dodávateľov existujúcich liekov pred konkurenciou pochádzajúcou z inovatívnych alebo generických liekov, napríklad z dôvodu *de facto* rozšírenia ochrany poskytovanej patentom prostredníctvom jednostranného správania alebo dohôd. Takéto praktiky môžu obmedziť výber spotrebiteľov, znížiť hospodárske stimuly investovať do výskumu a vývoja nových produktov a ohroziť zdravotné zdroje verejného a súkromného odvetvia.

…

(8) Pokiaľ vyšetrovanie vo farmaceutickom odvetví odhalí prípadnú existenciu protisúťažných dohôd alebo postupov alebo zneužitie dominantného postavenia, Komisia alebo prípadne vnútroštátne orgány hospodárskej súťaže môžu zvážiť prijatie vhodných opatrení na obnovenie hospodárskej súťaže v odvetví, najmä začatím vyšetrovaní vo vzťahu k individuálnym subjektom, ktoré by mohli viesť k rozhodnutiam podľa článku [101] a/alebo článku [102 ZFEÚ]“.

Okolnosti predchádzajúce sporu

7 Toto odvolanie patrí do rámca šiestich súvisiacich odvolaní smerujúcich proti šiestim rozsudkom Všeobecného súdu vyhláseným v nadväznosti na žaloby o neplatnosť podané proti spornému rozhodnutiu, a to okrem tohto odvolania odvolania podaného vo veci C-586/16 P [Sun Pharmaceutical Industries a Ranbaxy (UK)/Komisia] proti rozsudku z 8. septembra 2016, Sun Pharmaceutical Industries a Ranbaxy (UK)/Komisia (T-460/13, neuverejnený, EU:T:2016:453), odvolania podaného vo veci C-588/16 P [Generics (UK)/Komisia] proti rozsudku z 8. septembra 2016, Generics (UK)/Komisia (T-469/13, neuverejnený, EU:T:2016:454), odvolania podaného vo veci C-591/16 P (Lundbeck/Komisia) proti rozsudku z 8. septembra 2016, Lundbeck/Komisia (T-472/13, EU:T:2016:449), odvolania podaného vo veci C-601/16 P (Arrow Group a Arrow Generics/Komisia) proti rozsudku z 8. septembra 2016, Arrow Group a Arrow Generics/Komisia (T-467/13, neuverejnený, EU:T:2016:450), ako aj odvolania podaného vo veci C-614/16 P (Merck/Komisia) proti rozsudku z 8. septembra 2016, Merck/Komisia (T-470/13, neuverejnený, EU:T:2016:452).

8 Okolnosti predchádzajúce sporu sú opísané v bodoch 1 až 38 napadnutého rozsudku takto:

„Spoločnosti, o ktoré ide v prejednávanej veci

1 H. Lundbeck A/S (ďalej len ‚Lundbeck‘) je spoločnosť založená podľa dánskeho práva, ktorá ovláda skupinu spoločností špecializujúcu sa na výskum, vývoj, výrobu, marketing, predaj a distribúciu farmaceutických výrobkov na liečbu porúch centrálneho nervového systému, vrátane depresie.

2 Lundbeck je výrobcom originálnych liekov, teda podnikom, ktorý zameriava svoju činnosť na výskum nových liekov a na ich uvádzanie na trh.

3 Alpharma Inc. bola spoločnosť založená podľa práva Spojených štátov amerických, ktorá pôsobila v celosvetovom meradle vo farmaceutickom odvetví, najmä pokiaľ ide o generické lieky. Do decembra 2008 ju ovládala spoločnosť A. L. Industrier AS založená podľa nórskeho práva. Následne ju odkúpil farmaceutický podnik so sídlom v Spojenom kráľovstve, ktorý zasa odkúpil farmaceutický podnik so sídlom v Spojených štátoch. V rámci týchto štrukturálnych zmien bola Alpharma Inc. najprv v apríli 2010 premenovaná na Alpharma LLC, a potom 15. apríla 2013 na Zoetis Products LLC (ďalej len ‚Zoetis‘) a nakoniec 6. júla 2015 opäť na Alpharma LLC.

4 Alpharma Inc. kontrolovala 100 % základného imania Alpharma ApS, spoločnosti založenej podľa dánskeho práva, ktorá mala viacero dcérskych spoločností v Európskom hospodárskom priestore (EHP) (ďalej spoločne len ‚skupina Alpharma‘). Po viacerých štrukturálnych zmenách bola Alpharma ApS 31. marca 2008 premenovaná na Axellia Pharmaceuticals ApS a v roku 2010 bola premenovaná na Xellia Pharmaceuticals ApS…

Dotknutý výrobok a patenty týkajúce sa tohto výrobku

5 Príslušným výrobkom na účely prejednávanej veci je liek – antidepresívum, ktoré obsahuje účinnú farmaceutickú látku (ďalej len ‚ÚFL‘) s názvom citalopram.

6 V roku 1977 podala Lundbeck v Dánsku patentovú prihlášku týkajúcu sa ÚFL citalopram, ako aj dvoch postupov – alkylácie a kyanácie – používaných pri výrobe uvedenej ÚFL. Od roku 1977 do roku 1985 boli v Dánsku a vo viacerých ďalších krajinách západnej Európy udelené patenty vzťahujúce sa na túto ÚFL a tieto postupy….

7 Pokiaľ ide o EHP, ochrana vyplývajúca [z týchto patentov] a prípadne aj z dodatkových ochranných osvedčení (DOO“) upravených nariadením Rady (EHS) č. 1768/92 z 18. júna 1992 o vytvorení dodatkového ochranného osvedčenia na liečivá (Ú. v. EÚ L 182, 1992, s. 1; Mim. vyd. 13/011, s. 200) zanikla v rozmedzí rokov 1994 (v prípade Nemecka) a 2003 (v prípade Rakúska). Konkrétne, pokiaľ ide o Spojené kráľovstvo, platnosť týchto patentov uplynula [v] januári 2002.

8 Lundbeck postupne vyvinula iné, účinnejšie postupy na výrobu citalopramu, v súvislosti s ktorými požiadala a často získala patenty vo viacerých krajinách EHP, aj ako u Svetovej organizácie duševného vlastníctva (WIPO) a na Európskom patentovom úrade (EPÚ).

9 Po prvé Lundbeck predložila 13. marca 2000 dánskym orgánom patentovú prihlášku týkajúcu sa postupu výroby citalopramu, ktorého súčasťou bola metóda čistenia použitých solí prostredníctvom kryštalizácie. Podobné prihlášky boli podané v iných krajinách EHP, ako aj u WIPO a na EPÚ. Lundbeck získala patenty vzťahujúce sa na postup s využitím kryštalizácie (ďalej len ‚patenty na kryštalizáciu‘) vo viacerých členských štátoch počas prvej polovice roka 2002, v prípade Spojeného kráľovstva konkrétne 30. januára 2002 a v prípade Dánska 11. februára 2002. EPÚ udelil patent na kryštalizáciu 4. septembra 2002. Okrem toho v Holandsku Lundbeck už 6. novembra 2000 získala úžitkový vzor týkajúci sa tohto postupu…, teda patent platný šesť rokov, ktorý bol udelený bez predchádzajúceho skúmania.

10 Po druhé Lundbeck predložila orgánom Spojeného kráľovstva [Veľkej Británie a Severného Írska] 12. marca 2001 patentovú prihlášku týkajúcu sa postupu výroby citalopramu, ktorého súčasťou bola metóda čistenia použitých solí prostredníctvom filmovej destilácie. Orgány Spojeného kráľovstva udelili spoločnosti Lundbeck patent vzťahujúci sa na uvedenú metódu filmovej destilácie 3. októbra 2001 (ďalej len ‚patent na filmovú destiláciu‘). Tento patent však bol 23. júna 2004 zrušený z dôvodu, že nebol nový v porovnaní s iným patentom spoločnosti Lundbeck.

11 Napokon Lundbeck plánovala uviesť na trh v polovici roka 2002 alebo začiatkom roka 2003 nové antidepresívum – Cipralex – založené na ÚFL s názvom escitalopram (alebo S-citalopram). Tento nový liek bol určený pre tých istých pacientov, ktorí mohli byť liečení patentovaným liekom Cipramil od spoločnosti Lundbeck, ktorý bol založený na ÚFL citalopram. ÚFL escitalopram bola chránená patentmi platnými aspoň do roku 2012.

Dohoda uzavretá medzi spoločnosťou Lundbeck a skupinou Alpharma a ďalšie prvky kontextu

12 V priebehu roka 2002 Lundbeck uzavrela šesť dohôd týkajúcich sa citalopramu (ďalej len ‚predmetné dohody‘) s podnikmi pôsobiacimi v oblasti výroby alebo predaja generických liekov (ďalej len ‚[výrobcovia] generických [liekov]‘), medzi iným so skupinou Alpharma.

13 Relevantná dohoda v prejednávanej veci (ďalej len ‚sporná dohoda‘) bola uzatvorená medzi spoločnosťami Lundbeck a Alpharma ApS 22. februára 2002 na obdobie od tohto dátumu do 30. júna 2003 (ďalej len ‚relevantné obdobie‘).

14 Pred uzavretím tejto dohody v januári 2002 kúpila skupina Alpharma od spoločnosti Alfred E. Tiefenbacher GmbH & Co. (ďalej len ‚Tiefenbacher') zásoby tabliet generického citalopramu vyrobené z ÚFL indickej spoločnosti Cipla, pričom si z nich objednala ďalšie.

15 V súvislosti s preambulou spornej dohody (ďalej len ‚preambula') je potrebné poukázať najmä na to, že:

– v prvom odôvodnení sa uvádza, že ‚Lundbeck je majiteľkou práv duševného vlastníctva, ktoré zahŕňajú najmä patenty týkajúce sa výroby… ÚFL Citalopram [tento výraz sa uvádza v celom znení dohody s veľkým «c«], vrátane patentov uvedených v prílohe A' tejto dohody…,

– druhé odôvodnenie stanovuje, že Lundbeck vyrába a predáva farmaceutické výrobky obsahujúce ‚Citalopram' vo všetkých členských štátoch, ako aj v Nórsku a vo Švajčiarsku, pričom tieto krajiny ako celok sú vymedzené ako ‚Územie',

– v treťom a štvrtom odôvodnení je spomenuté, že skupina Alpharma vyrábala alebo nakupovala farmaceutické výrobky obsahujúce ‚Citalopram' na ‚Území', a to bez súhlasu spoločnosti Lundbeck,

– v piatom a šiestom odôvodnenia sa uvádza, že Lundbeck podrobila výrobky spoločnosti Alpharma laboratórnym testom, na základe ktorých dospela k opodstatnenému presvedčeniu, že výrobné metódy použité pri výrobe týchto výrobkov porušujú jej práva duševného vlastníctva,

– v siedmom odôvodnení sa pripomína, že Lundbeck podala 31. januára 2002, na súde Spojeného kráľovstva žalobu (ďalej len ‚žaloba pre porušenie práv z patentu UK'), ktorou sa domáhala, aby súd zakázal ‚spoločnosti Alpharma predaj výrobkov obsahujúcich Citalopram pre porušenie práv duševného vlastníctva spoločnosti Lundbeck',

– v ôsmom odôvodnení sa uvádza, že skupina Alpharma uznáva, že konštatovania spoločnosti Lundbeck sú správne, a zaväzuje sa neuvádzať ‚také výrobky' na trh,

– v deviatom a desiatom odôvodnení je uvedené, že Lundbeck:

  – ‚súhlasí s tým, že vyplatí [skupine] Alpharma odškodnenie s cieľom vyhnúť sa patentovému sporu', ktorého výsledok nemožno s úplnou istotou predvídať a ktorý by bol nákladný a časovo náročný,

  – ‚[v záujme] urovnania sporu súhlasí s tým, že odkúpi od [skupiny] Alpharma celé jej zásoby výrobkov obsahujúcich Citalopram a vyplatí [jej] odškodnenie za tieto výrobky'.

16 Pokiaľ ide o samotné znenie spornej Alpharma, je potrebné poukázať najmä na to, že:

– bod 1.1 [spornej dohody] stanovuje, že skupina Alpharma, vrátane jej ‚dcérskych spoločností' ‚zrušia, zastavia a upustia od akéhokoľvek dovozu,… výroby… alebo predaja farmaceutických výrobkov obsahujúcich Citalopram na Území… počas [relevantného obdobia]' a že Lundbeck vezme späť žalobu pre porušenie práv z patentu UK,

– ten istý bod spresňuje, že sa nevzťahuje na ‚akýkoľvek výrobok obsahujúci escitalopram‘,

– bod 1.2 stanovuje, že ‚v prípade akéhokoľvek porušenia povinnosti stanovenej v [bode 1.1 spornej dohody] alebo na žiadosť spoločnosti Lundbeck sa [skupina] Alpharma… dobrovoľne podrobí predbežnému opatreniu, ktoré vydá ktorýkoľvek príslušný súd v ktorejkoľvek krajine Územia‘, a že Lundbeck je oprávnená podať návrh na vydanie takého opatrenia bez zloženia akejkoľvek zábezpeky,

– bod 1.3 spresňuje, že ako kompenzáciu za záväzky stanovené v tejto dohode a s cieľom vyhnúť sa nákladom a dĺžke trvania sporu vyplatí Lundbeck skupine Alpharma sumu 12 miliónov amerických dolárov (USD), z toho 11 miliónov za výrobky spoločnosti Alpharma obsahujúce ‚Citalopram‘, v troch splátkach vo výške 4 miliónov USD, ktoré budú zaplatené 31. marca 2002, 31. decembra 2002 a 30. júna 2003,

– bod 2.2 stanovuje, že skupina Alpharma najneskôr do 31. marca 2002 odovzdá spoločnosti Lundbeck všetky zásoby výrobkov obsahujúcich ‚Citalopram‘, ktoré bude mať k tomuto dátumu k dispozícii, a to 9,4 milióna tabliet, ktoré už mala k dispozícii pri uzatvorení spornej dohody, a 16 miliónov tabliet, ktoré si objednala.

17 Príloha A [spornej zmluvy] obsahuje zoznam 28 prihlášok týkajúcich sa práv duševného vlastníctva, ktoré Lundbeck podala pred podpísaním [tejto dohody], vrátane deviatich prihlášok, ktoré v tom čase už boli schválené. Tieto práva duševného vlastníctva sa týkali postupov na výrobu ÚFL citalopram, na ktoré sa vzťahovali patenty na kryštalizáciu a [patent] na filmovú destiláciu.

18 Okrem toho je potrebné spresniť, že súd Spojeného kráľovstva vydal 2. mája 2002 uznesenie založené na zmieri, ktorým bolo konanie o žalobe pre porušenie práv z patentu UK prerušené z dôvodu uzatvorenia dohody medzi spoločnosťou Lundbeck a okrem iného skupinou Alpharma, podľa ktorej skupina Alpharma ‚zruš[ia], zastav[ia] a upust[ia] od akéhokoľvek dovozu,… výroby… alebo predaja farmaceutických výrobkov obsahujúcich citalopram vyrobený s využitím postupov, na ktoré sa vzťahujú [patenty na kryštalizáciu a filmovú destiláciu udelené orgánmi Spojeného kráľovstva] alebo akýkoľvek iný rovnocenný patent udelený alebo prihlásený na Relevantných územiach do 30. júna 2003, v [členských štátoch], v Nórsku a vo Švajčiarsku (ďalej len «Relevantné územia»)‘…

Kroky Komisie vo farmaceutickom odvetví a správne konanie

19 Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen (KFST, dánsky orgán na ochranu hospodárskej súťaže a spotrebiteľov) v októbri 2003 informoval Komisiu o existencii predmetných dohôd.

20 Keďže väčšina týchto dohôd sa týkala celého EHP alebo v každom prípade ďalších členských štátov okrem Dánskeho kráľovstva, bolo dohodnuté, že Komisia preskúma ich zlučiteľnosť s právom hospodárskej súťaže, zatiaľ čo KFST sa nebude ďalej zaoberať touto otázkou.

21 V období od [roku] 2003 do [roku] 2006 Komisia vykonala inšpekcie v zmysle článku 20 ods. 4 nariadenia [č. 1/2003] v spoločnosti Lundbeck a v iných spoločnostiach pôsobiacich vo farmaceutickom odvetví. Tiež zaslala spoločnosti Lundbeck a ďalšej spoločnosti žiadosti o informácie v zmysle článku 18 ods. 2 uvedeného nariadenia.

22 Dňa 15. januára 2008 Komisia prijala rozhodnutie o začatí vyšetrovania týkajúceho sa farmaceutického odvetvia v súlade s článkom 17 nariadenia č. 1/2003 (vec COMP/D2/39514). Jediný článok tohto rozhodnutia stanovoval, že vyšetrovanie, ktoré sa má uskutočniť, sa týka uvádzania inovatívnych a generických humánnych liekov na trh.

23 Dňa 8. júla 2009 vydala Komisia oznámenie, ktorého cieľom bolo zhrnúť jej vyšetrovaciu správu týkajúcu sa farmaceutického odvetvia. Toto oznámenie obsahovalo úplnú verziu uvedenej vyšetrovacej správy ako ‚technickú prílohu' vo forme pracovného dokumentu Komisie, ktorý je dostupný len v [anglickom jazyku].

24 Dňa 7. januára 2010 začala Komisia konanie proti spoločnosti Lundbeck.

25 Počas roka 2010 a prvej polovice roka 2011 zaslala Komisia spoločnosti Lundbeck a ostatným spoločnostiam, ktoré boli účastníkmi predmetných dohôd, medzi nimi aj skupine Alpharma, žiadosti o informácie.

26 Dňa 24. júla 2012 začala Komisia konanie proti [výrobcom] generických [liekov], ktorí boli účastníkmi predmetných dohôd, a zaslala im, ako aj spoločnosti Lundbeck oznámenie o výhradách.

…

30 Dňa 19. júna 2013 prijala Komisia [sporné] rozhodnutie.

[Sporné] rozhodnutie

31 [Sporným] rozhodnutím Komisia konštatovala, že sporná dohoda, rovnako ako ostatné dotknuté dohody, predstavovala obmedzenie hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa v zmysle článku 101 ods. 1 ZFEÚ a článku 53 ods. 1 Dohody [o Európskom hospodárskom priestore z 2. mája 1992 (Ú. v. ES L 1, 1994, s. 3; Mim. vyd. 13/011, s. 200)], ktorej sa dopustili spoločnosti Lundbeck, ako aj Alpharma ApS, Alpharma Inc. a A. L. Industrier (článok 1 ods. 3 [sporného] rozhodnutia).

32 Ako vyplýva zo zhrnutia uvedeného v odôvodnení 1087 [sporného] rozhodnutia, Komisia [vychádzala] najmä z týchto skutočností:

– v čase uzatvorenia spornej dohody boli Lundbeck a skupina Alpharma prinajmenšom potenciálnymi konkurentmi vo viacerých krajinách EHP,

– podľa tejto dohody Lundbeck uskutočnila prevod značnej hodnoty v prospech skupiny Alpharma,

– tento prevod hodnoty bol spojený s tým, že skupina Alpharma súhlasila s obmedzeniami svojho vstupu na trh obsiahnutými v uvedenej dohode, najmä so záväzkom skupiny Alpharma nepredávať nijaký generický citalopram v EHP počas relevantného obdobia,

– tento prevod hodnoty zodpovedal v podstate výnosom, ktoré by skupina Alpharma mohla dosiahnuť, ak by úspešne vstúpila na trh,

– Lundbeck by nemohla dosiahnuť také obmedzenia uplatnením patentov na kryštalizáciu a [patentu] na filmovú destiláciu (ďalej len ‚nové patenty [na výrobný postup] Lundbeck‘), keďže záväzky, ktoré vyplývali skupine Alpharma zo spornej dohody, prekračovali rámec práv priznaných majiteľovi patentov týkajúcich sa výrobných postupov,

– sporná dohoda nestanovovala nijaký záväzok spoločnosti Lundbeck nepodať žaloby pre porušovanie patentov proti skupine Alpharma v prípade, ak by táto skupina vstúpila na trh s generickým citalopramom po uplynutí doby platnosti spornej dohody.

33 Komisia tiež uložila pokuty všetkým účastníkom predmetných dohôd. Na tento účel použila [usmernenia k metóde stanovenia pokút z roku 2006]. Hoci Komisia vo vzťahu k spoločnosti Lundbeck uplatnila všeobecnú metodiku opísanú v [týchto usmerneniach], založenú na hodnote predaja dotknutého výrobku, ktorý tento podnik uskutočnil (odôvodnenia 1316 až 1358 [sporného] rozhodnutia), naopak, pokiaľ ide o ostatných účastníkov predmetných dohôd, konkrétne [výrobcov] generických [liekov], využila možnosť odchýliť sa od tejto metodiky vzhľadom na osobitosti veci stanovenú v [bode] 37 týchto usmernení (odôvodnenie 1359 [sporného] rozhodnutia).

34 Pokiaľ ide teda o iných účastníkov predmetných dohôd, než je Lundbeck, vrátane skupiny Alpharma, Komisia konštatovala, že na účely stanovenia základnej sumy pokuty a zabezpečenia dostatočne odrádzajúceho účinku pokuty je namieste vziať do úvahy hodnotu súm, ktoré na nich Lundbeck previedla podľa predmetných dohôd, a to bez rozlišovania porušení podľa ich povahy alebo geografického rozsahu alebo podľa podielov dotknutých podnikov na trhu, pričom Komisia sa v napadnutom rozhodnutí zaoberala týmito faktormi len pre úplnosť (odôvodnenie 1361 [sporného] rozhodnutia).

35 Pokiaľ ide o skupinu Alpharma, Komisia sa domnievala, že sumy, ktoré jej vyplatila Lundbeck, dosahovali 11,1 milióna USD, čo predstavuje 11,7 milióna eur, podľa priemerného výmenného kurzu v roku 2002. Táto suma sa skladala z jednej časti z 10,1 milióna USD za nákup zásob citalopramu skupiny Alpharma vzhľadom na zníženie o 900000 USD uplatnené na splátky, ktoré Lundbeck vyplatila 31. decembra 2002 (pozri bod 16 štvrtú zarážku [napadnutého rozsudku]) z dôvodu, že počet prijatých tabliet bol nižší ako dohodnutá úroveň a z druhej časti 1 milióna USD z dôvodu súdnych výdavkov, ktorým sa predišlo uzavretím spornej dohody (odôvodnenia 545, 547, 1071, 1374 a poznámka pod čiarou 1867 [sporného] rozhodnutia).

36 Vzhľadom na celkovú dĺžku trvania vyšetrovania však Komisia znížila pokuty uložené všetkým adresátom [sporného] rozhodnutia o 10 % (odôvodnenia 1349 a 1380 [sporného] rozhodnutia).

37 Komisia napokon uplatnila článok 23 ods. 2 druhý pododsek nariadenia č. 1/2003, podľa ktorého pokuta uložená každému podniku, ktorý sa podieľal na porušení, nemôže presiahnuť 10 % jeho celkového obratu dosiahnutého počas predchádzajúceho obchodného roka, oddelene na [Xellia Pharmaceuticals], Zoetis a A. L. Industrier, keďže tieto spoločnosti už neboli súčasťou toho istého podniku v čase prijatia [sporného] rozhodnutia (odôvodnenie 1384 [sporného] rozhodnutia). Pokiaľ ide o spoločnosť A. L. Industrier, Komisia zohľadnila obrat dosiahnutý v roku 2011, a nie obrat za [rok] 2012, keďže sa domnievala, že údaje z [roku] 2012 sa netýkajú roka bežnej hospodárskej činnosti (odôvodnenia 1386 a 1387 [sporného] rozhodnutia).

38 Na základe týchto úvah Komisia uložila spoločnostiam [Xellia Pharmaceuticals] a Zoetis spoločne a nerozdielne pokutu vo výške 10 530 000 eur, zatiaľ čo solidárna zodpovednosť spoločnosti A. L. Industrier bola obmedzená na sumu 43 216 eur (odôvodnenie 1396 a článok 2 ods. 3 [sporného] rozhodnutia).“

Konanie na Všeobecnom súde a napadnutý rozsudok

9 Podaním doručeným do kancelárie Všeobecného súdu 28. augusta 2013 podali Xellia Pharmaceuticals (ďalej len „Xellia“) a Zoetis, teraz Alpharma LCC, žalobu smerujúcu k čiastočnému zrušeniu sporného rozhodnutia a zníženiu pokuty, ktorá im bola uložená Komisiou.

10 Na podporu svojich žalôb Xellia a Zoetis uviedli osem žalobných dôvodov, z ktorých prvý je založený v podstate na zjavne nesprávnom posúdení týkajúcom sa výkladu rozsahu spornej dohody Komisiou, druhý na nesprávnom právnom posúdení a zjavne nesprávnom posúdení, pokiaľ ide o kvalifikáciu skupiny Alpharma ako potenciálneho konkurenta spoločnosti Lundbeck, tretí na zjavne nesprávnom posúdení, pokiaľ ide o kvalifikáciu spornej dohody ako „obmedzenie hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa“, štvrtý na nesprávnom právnom posúdení, pokiaľ ide o konštatovanie existencie takého obmedzenia, hoci rozsah tejto dohody odráža právomoc vylúčenia inherentnú novým patentom na výrobný postup Lundbeck, piaty na porušení práva na obhajobu, šiesty na porušení zásady zákazu diskriminácie z dôvodu, že Zoetis je adresátom sporného rozhodnutia, siedmy na chybách ovplyvňujúcich výpočet sumy pokuty, ktorá im bola uložená, a ôsmy na zjavne nesprávnom posúdení týkajúcom sa hornej hranice časti sumy pokuty, ktorej je A. L. Industrier solidárnym dlžníkom.

11 Všeobecný súd napadnutým rozsudkom žalobu zamietol v celom rozsahu.

Konanie na Súdnom dvore

12 Podaním doručeným do kancelárie Súdneho dvora 25. novembra 2016 podali Xellia a Alpharma LLC (ďalej len „odvolateľky“) toto odvolanie.

13 Podaniami doručenými do kancelárie Súdneho dvora 28. júla 2017 Spojené kráľovstvo podalo návrh na vstup vedľajšieho účastníka do konania na podporu návrhov Komisie v prejednávanej veci, ako aj vo veciach C-586/16 P [Sun Pharmaceutical Industries a Ranbaxy (UK)/Komisia], C-588/16 P [Generics (UK)/Komisia], C-601/16 P (Arrow Group a Arrow Generics/Komisia) a C-614/16 P (Merck/Komisia), uvedených v bode 7 tohto rozsudku. Uzneseniami z 25. októbra 2017, Sun Pharmaceutical Industries a Ranbaxy (UK)/Komisia (C-586/16 P, neuverejnené, EU:C:2017:831); z 25. októbra 2017, Generics (UK)/Komisia (C-588/16 P, neuverejnené, EU:C:2017:829); z 25. októbra 2017, Arrow Group a Arrow Generics/Komisia (C-601/16 P, neuverejnené, EU:C:2017:826); z 25. októbra 2017, Xellia Pharmaceuticals a Alpharma/Komisia (C-611/16 P, neuverejnené, EU:C:2017:825), a z 25. októbra 2017, Merck/Komisia (C-614/16 P, neuverejnené, EU:C:2017:828), predseda Súdneho dvora vyhovel týmto návrhom. Najmä vzhľadom na uznesenie predsedu Súdneho dvora z 5. júla 2017, Lundbeck/Komisia (C-591/16 P, neuverejnené, EU:C:2017:532), však predseda Súdneho dvora vyhradil vo vzťahu k tomuto členskému štátu vo všetkých týchto veciach dôverné zaobchádzanie, najmä s dôverným znením sporného rozhodnutia, pričom iba jeho znenie, ktoré nemá dôverný charakter, bolo doručené Spojenému kráľovstvu.

14 Dňa 27. novembra 2018 Súdny dvor rozhodol, že prejednávaná vec bude pridelená štvrtej komore, ktorá má rozhodnúť v nadväznosti na spoločné pojednávanie v prejednávanej veci a vo veciach C-586/16 P [Sun Pharmaceutical Industries a Ranbaxy (UK)/Komisia], C-588/16 P [Generics (UK)/Komisia], C-591/16 P (Lundbeck/Komisia), C-601/16 P (Arrow Group a Arrow Generics/Komisia) a C-614/16 P (Merck/Komisia) a C-614/16 P (Merck/Komisia), spolu s návrhmi vo veci.

15 Na základe článku 61 ods. 2 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora Súdny dvor 29. novembra 2018 zaslal účastníkom konania v prejednávanej veci sériu písomných otázok, na ktoré mali podať ústne odpovede na pojednávaní, ako aj predbežný plán priebehu pojednávania podrobne uvádzajúci jeho priebeh. Po pripomienkach týchto účastníkov konania im bol 22. januára 2019 predložený konečný plán priebehu pojednávania.

16 Spoločné pojednávanie pre túto vec a veci uvedené v bode 14 tohto rozsudku sa konalo 24. januára 2019.

17 Dňa 6. februára 2020 generálna advokátka zaslala na základe článku 62 rokovacieho poriadku účastníkom konania v prejednávanej veci otázku na účely písomnej odpovede, v ktorej ich vyzvala, aby zaujali stanovisko k prípadnému vplyvu rozsudku z 30. januára 2020, Generics (UK) a i. (C-307/18, EU:C:2020:52), na odvolacie dôvody uvedené v prejednávanej veci týkajúce sa existencie potenciálnej hospodárskej súťaže medzi spoločnosťou Lundbeck a výrobcami generických liekov, ako aj kvalifikácie dohôd, ktoré boli uzavreté medzi spoločnosťou Lundbeck a výrobcami generických liekov ako „obmedzenia hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa“. Odpovede na túto otázku boli Súdnemu dvoru doručené 6. marca 2020.

18 Rozhodnutím z 10. marca 2020 Súdny dvor v nadväznosti na vyhlásenie rozsudku z 30. januára 2020, Generics (UK) a i. (C-307/18, EU:C:2020:52), rozhodol, že táto vec bude prejednaná bez návrhov.

Návrhy účastníkov konania na Súdnom dvore

19 Odvolateľky svojím odvolaním navrhujú, aby Súdny dvor:

– zrušil v celom rozsahu alebo čiastočne napadnutý rozsudok,

– zrušil v celom rozsahu alebo čiastočne sporné rozhodnutie,

– zrušil alebo podstatne znížil pokutu, ktorá im bola uložená,

– subsidiárne vrátil vec na konanie na Všeobecný súd, aby rozhodol v súlade s rozsudkom Súdneho dvora, a

– uložil Komisii povinnosť nahradiť trovy tohto konania a trovy konania pred Všeobecným súdom.

20 Komisia navrhuje, aby Súdny dvor:

– zamietol odvolanie ako nedôvodné v celom rozsahu a

– uložil odvolateľkám povinnosť nahradiť trovy konania.

21 Spojené kráľovstvo navrhuje, aby Súdny dvor zamietol odvolanie v celom rozsahu.

O odvolaní

22 Na podporu svojho odvolania odvolateľky uvádzajú deväť odvolacích dôvodov.

23 Prvý odvolací dôvod je založený na porušení domnienky platnosti nových patentov na výrobný postup spoločnosti Lundbeck v rámci analýzy existencie potenciálnej hospodárskej súťaže medzi spoločnosťou Lundbeck a skupinou Alpharma a druhý odvolací dôvod je založený na prenesení dôkazného bremena, ako aj na tom, že Všeobecný súd v rámci uvedenej analýzy zohľadnil skutočnosti, ktoré nie sú uvedené v spornom rozhodnutí.

24 Tretí a štvrtý odvolací dôvod je v uvedenom poradí založený na nesprávnej kvalifikácii spornej dohody ako „obmedzenia hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa“ a na nepreskúmaní otázky, či Komisia preukázala svoje tvrdenia týkajúce sa rozsahu obmedzení stanovených v spornej dohode voči skupine Alpharma.

25 Piaty až deviaty odvolací dôvod sú v uvedenom poradí založené po prvé na nesprávnom právnom posúdení dĺžky vyšetrovania vedeného Komisiou a na porušení práva odvolateliek na obhajobu, po druhé na diskriminačnom zaobchádzaní so spoločnosťou Alpharma LLC, po tretie na neistote týkajúcej sa právneho kontextu, ktorý mal vylúčiť uloženie pokuty skupine Alpharma, po štvrté na nezohľadnení závažnosti porušenia na účely stanovenia výšky pokuty uloženej spoločnosti Alpharma sporným rozhodnutím a po piate na nesprávnom právnom posúdení, keď Všeobecný súd uplatnil nesprávne právne kritérium na určenie relevantného obchodného roka na účely určenia maximálnej výšky pokuty, ktorá mohla byť uložená A. L. Industrier.

26 Najskôr a spoločne treba preskúmať prvý a druhý odvolací dôvod, potom tiež spoločne tretí a štvrtý odvolací dôvod a napokon postupne piaty až deviaty odvolací dôvod.

O prvom a druhom odvolacom dôvode

O relevantných bodoch napadnutého rozsudku

27 Svojím druhým žalobným dôvodom uvedeným v rámci ich žaloby o neplatnosť odvolateľky tvrdili, že Komisia sa dopustila viacerých nesprávnych právnych posúdení a nesprávnych posúdení, pokiaľ ide o kvalifikáciu skupiny Alpharma ako potenciálneho konkurenta spoločnosti Lundbeck.

28 Všeobecný súd tento žalobný dôvod zamietol v bodoch 49 až 156 napadnutého rozsudku.

29 Na úvod Všeobecný súd pristúpil k zhrnutiu analýzy týkajúcej sa potenciálnej hospodárskej súťaže vykonanej v spornom rozhodnutí, v rámci ktorej v bodoch 51 až 58 napadnutého rozsudku uviedol:

„51 V odôvodneniach 615 až 620 [sporného] rozhodnutia sa Komisia zaoberala osobitnými znakmi farmaceutického odvetvia a odlíšila dve fázy, počas ktorých sa v tomto odvetví mohla prejaviť potenciálna hospodárska súťaž.

52 Prvá fáza sa môže začať niekoľko rokov pred uplynutím platnosti patentu na ÚFL, keď [výrobcovia] generických [liekov], ktorí chcú uviesť na trh generickú verziu príslušného lieku, začnú vyvíjať prakticky použiteľné výrobné postupy vedúce k výrobku, ktorý zodpovedá požiadavkám stanoveným regulačným orgánom. V nadväznosti na to v druhej fáze – s cieľom pripraviť sa na samotný vstup na trh – je potrebné, aby [výrobca] generických [liekov] získal povolenie na uvedenie na trh (PUT) podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady 2001/83/ES zo 6. novembra 2001, ktorou sa ustanovuje zákonník spoločenstva o humánnych liekoch (Ú. v. EÚ L 311, 2001, s. 67; Mim. vyd. 13/027, s. 69), objednal si tablety u jedného alebo viacerých [výrobcov] generických [liekov] alebo ich sám vyrobil a našiel si distribútorov alebo si vytvoril vlastnú distribučnú sieť, teda aby urobil určité predbežné kroky, bez ktorých by vôbec nemohla existovať skutočná hospodárska súťaž na trhu.

…

54 V rámci týchto fáz potenciálnej hospodárskej súťaže musia [výrobcovia] generických [liekov], často riešiť otázky týkajúce sa patentového práva a práva duševného vlastníctva. Spravidla sa im však podarí nájsť prostriedok, ako sa vyhnúť akémukoľvek porušeniu jestvujúcich patentov, akými sú patenty týkajúce sa výrobného postupu. V tejto súvislosti majú totiž viacero možností…

…

58 Pokiaľ ide konkrétne o preskúmanie konkurenčného vzťahu medzi spoločnosťou Lundbeck a skupinou Alpharma v čase uzatvorenia spornej dohody, Komisia v odôvodneniach 1016 až 1039 [sporného] rozhodnutia najmä uviedla, že uvedená skupina:

– už uzavrela dohodu so spoločnosťou Tiefenbacher, ktorá jej umožňovala kupovať generický citalopram vyrobený indickými spoločnosťami Cipla alebo Matrix a používať PUT, ktoré už mala Tiefenbacher,

– získala PUT v Holandsku, Fínsku, Dánsku, ako aj vo Švédsku a očakávala, že ho rýchlo získa aj v Spojenom kráľovstve,

– mala zásoby 9,4 milióna tabliet generického citalopramu vyrobeného podľa postupu spoločnosti Cipla a objednala si ich ešte 16 miliónov,

– uverejnila cenník v Spojenom kráľovstve,

– chytala sa vstúpiť na trh vo viacerých krajinách EHP v lehote dvoch až šiestich týždňov,

– dospela k záveru, že postup, ktorý Cipla použila na výrobu citalopramu, porušoval patent [spoločnosti Lundbeck chrániaci postup využívajúci kryštalizáciu, pokiaľ ide o Spojené kráľovstvo], ale zastávala názor, že má primerané šance na to, aby sa mohla vyhnúť vydaniu súdneho príkazu, ktorým by sa blokoval jej vstup na trh a dosiahnuť neplatnosť uvedeného patentu,

– mala možnosť prejsť na citalopram vyrobený spoločnosťou Matrix, ktorý používal postup, ktorý sa nepovažoval za postup porušujúci nové patenty spoločnosti Lundbeck [týkajúce sa výrobného postupu].“

30 Pokiaľ ide o možnosť skupiny Alpharma vstúpiť na trh, Všeobecný súd posúdil dve možné alternatívy.

31 Pokiaľ ide o prvú, a to vstup na trh prostredníctvom tabliet vyrábaných podľa postupu použitého na výrobu citalopramu spoločnosťou Cipla (ďalej len „výrobný postup Cipla“), ktoré skupina Alpharma už dostala alebo si objednala, Všeobecný súd v bode 85 napadnutého rozsudku pripomenul obsah e-mailu generálneho riaditeľa tejto skupiny z 19. februára 2002 (ďalej len „e-mail z 19. februára 2002“) uvedený v odôvodnení 1027 sporného rozhodnutia, ktorý odkazoval najmä na návrhy na neplatnosť nových patentov na výrobný postup spoločnosti Lundbeck, ktoré mali primeranú šancu uspieť a uvádzal možnosť využiť citalopram vyrobený podľa postupu používaného spoločnosťou Matrix, ktorý považoval za neproblematický vo vzťahu k novým patentom spoločnosti Lundbeck. V bode 88 tohto rozsudku Všeobecný súd z toho vyvodil, že samotná skupina Alpharma pripúšťala, že sa domnievala, že má primeranú šancu dosiahnuť zrušenie patentu spoločnosti Lundbeck, ktorý chráni postup využívajúci kryštalizáciu, pokiaľ ide o Spojené kráľovstvo.

32 V bodoch 91 a 92 uvedeného rozsudku Všeobecný súd uviedol, že skupina Alpharma podnikla množstvo krokov a uskutočnila významné investície s cieľom vstúpiť na trh, ktoré identifikoval.

33 V bode 108 toho istého rozsudku Všeobecný súd uviedol, že z interného e-mailu skupiny Alpharma zo 14. februára 2002 a z e-mailu z 19. februára 2002 vyplýva, že hoci táto skupina vedela o rizikách, ktoré mohol prinášať vstup na trh, nemusela nevyhnutne upustiť od svojich plánov, ak by so spoločnosťou Lundbeck nemohla uzavrieť dostatočne výhodnú dohodu.

34 V bode 123 napadnutého rozsudku Všeobecný súd dodal, že hoci skutočnosť, že Lundbeck 30. januára 2002 získala patent chrániaci postup využívajúci kryštalizáciu, pokiaľ ide o Spojené kráľovstvo, prekvapila skupinu Alpharma, keďže táto skupina očakávala, že žiadosť spoločnosti Lundbeck bude zamietnutá, táto skupina naďalej zastávala názor, že napriek existencii určitých rizík naďalej mala reálnu možnosť dosiahnuť zrušenie tohto patentu, a že vzhľadom na už vykonané kroky a investície vstup na trh teda zostával reálnou a konkrétnou možnosťou, ktorá predstavovala inú možnosť než uzavretie dostatočne výhodnej dohody so spoločnosťou Lundbeck.

35 V bode 132 tohto rozsudku Všeobecný súd konštatoval, že aj podľa spoločnosti Lundbeck mala skupina Alpharma skutočnú a konkrétnu možnosť vstúpiť na trh.

36 Napokon v bode 136 uvedeného rozsudku rozhodol, že skutočnosť, že postup spoločnosti Cipla bol pravdepodobne v rozpore s patentom spoločnosti Lundbeck chrániacim postup využívajúci kryštalizáciu, pokiaľ ide o Spojené kráľovstvo, nepredstavovala pre skupinu Alpharma prekážku vstupu na trh takého rozsahu, že by ju nebolo možné považovať za potenciálneho konkurenta spoločnosti Lundbeck.

37 Pokiaľ ide o druhú alternatívu vstupu na trh, prostredníctvom citalopramu vyrobeného podľa postupu používaného spoločnosťou Matrix, Všeobecný súd v bodoch 139, 143 a 154 napadnutého rozsudku uviedol, že zmluva uzavretá medzi spoločnosťou Tiefenbacher a skupinou Alpharma umožňovala tejto skupine získať citalopram vyrobený podľa postupov používaných spoločnosťami Cipla a Matrix, že skupina Alpharma sa domnievala, že postup, ktorý Matrix v tom čase používala na výrobu citalopramu, jej mohol umožniť vstúpiť na trh bez porušenia patentu spoločnosti Lundbeck chrániaceho postup využívajúci kryštalizáciu, pokiaľ ide o Spojené

kráľovstvo, a že z tohto dôvodu v momente uzavretia spornej dohody, dokonca prechod na citalopram vyrobený podľa postupu Matrix predstavoval pre skupinu Alpharma reálnu a konkrétnu možnosť vstupu na trh.

38 V dôsledku toho Všeobecný súd v bode 155 napadnutého rozsudku rozhodol, že skupina Alpharma mala aspoň dve reálne a konkrétne možnosti vstúpiť na trh a že z dôvodu týchto možností vyvíjala konkurenčný tlak na Lundbeck.

39 Napokon v odpovedi na štvrtý žalobný dôvod, ktorý odvolateľky uviedli na podporu svojej žaloby o neplatnosť a ktorý je založený na nesprávnom právnom posúdení, pokiaľ ide o konštatovanie existencie „obmedzenia hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa“, hoci rozsah spornej dohody odráža právomoc vylúčenia inherentnú novým patentom spoločnosti Lundbeck týkajúcim sa výrobného postupu, Všeobecný súd v bode 339 napadnutého rozsudku najmä konštatoval:

„339 … vzhľadom na zásady vyplývajúce z judikatúry uvedenej v bodoch 315 a 316 [napadnutého rozsudku] treba poznamenať, že domnienka platnosti, ktorá sa vzťahuje na každý patent, sa nemôže rovnať domnienke nezákonnosti všetkých výrobkov uvedených na trh, o ktorých sa majiteľ patentu domnieva, že tento patent porušujú. Ako totiž pripomína Komisia, v prejednávanej veci spoločnosti Lundbeck prináleží, aby v prípade vstupu generických liekov na trh pred vnútroštátnymi súdmi preukázala, že tieto lieky porušujú niektorý z jej patentov týkajúcich sa výrobných postupov, pričom ‚rizikový‘ vstup [výrobcu] generických [liekov] nie je sám osebe protiprávny. Navyše v rámci takého sporu by žalovaný mohol napadnúť platnosť patentu, na ktorý sa Lundbeck odvolávala, prostredníctvom vzájomného návrhu. Také žaloby sú totiž v patentovej oblasti časté a mnohokrát vedú k vyhláseniu patentu týkajúceho sa postupu, ktorý sa uplatňuje, za neplatný, ako to Komisia uviedla v odôvodneniach 75 a 76 [sporného] rozhodnutia.“

Argumentácia účastníkov konania

40 Svojím prvým odvolacím dôvodom, ktorý smeruje najmä proti bodom 54 a 339 napadnutého rozsudku, odvolateľky vytýkajú Všeobecnému súdu, že dospel k záveru, že skupina Alpharma bola potenciálnym konkurentom spoločnosti Lundbeck napriek dôkazom, ktoré jasne preukazujú, že výrobky tejto skupiny porušovali nové patenty na výrobné postupy spoločnosti Lundbeck, ktoré sa mali považovať za platné.

41 Podľa odvolateliek Všeobecnému súdu prináležalo, aby sa ubezpečil, že Komisia predložila dôkazy, ktoré z právneho hľadiska dostatočne preukazujú, že nové patenty spoločnosti Lundbeck na výrobné postupy boli slabé, inak by sa tieto patenty mali považovať za platné a vstup výrobkov porušujúcich patenty na trh za protiprávny. Tým, že takto nepostupoval, porušil základnú zásadu prezumpcie platnosti patentov a nezohľadnil skutočnosť, že patent priznáva svojmu majiteľovi výhradné právo a nielen právo dovolávať sa tejto výhradnosti pred súdom. Tým „oddelil“ svoje posúdenie vykonané podľa článku 101 ZFEÚ od zásad vyplývajúcich z patentového práva.

42 V tejto súvislosti odvolateľky tvrdia, že postavenie konkurenta závisí od platnosti dotknutého patentu, ktorá je neistá až do prijatia konečného súdneho rozhodnutia, pričom tvrdia, že domnienka platnosti patentov sa vzťahuje na právo hospodárskej súťaže a zaväzuje Komisiu, ktorá chce preukázať existenciu obmedzenia hospodárskej súťaže, aby preukázala slabosť dotknutého patentu. Okrem toho dodávajú, že ak by domnienka platnosti patentov nebola uznaná, akákoľvek dohoda o urovnaní by vždy obmedzovala hospodársku súťaž.

43 V prejednávanej veci Všeobecný súd nepreskúmal dôkaz Komisie o slabosti patentu spoločnosti Lundbeck chrániaceho postup využívajúci kryštalizáciu, pokiaľ ide o Spojené kráľovstvo, a nebolo možné to preukázať jednoduchým odkazom na e-mail v rámci skupiny Alpharma, alebo na vyhlásenia spoločnosti Lundbeck. V tejto súvislosti sa Komisia obmedzila na konštatovanie, ako vyplýva z bodu 54 napadnutého rozsudku, že patenty na výrobné postupy sú slabšie ako ostatné druhy patentov.

44 Komisia navyše nezohľadnila dôkazy z relevantného obdobia, podľa ktorých sa obe strany spornej dohody domnievali, že výrobky skupiny Alpharma porušovali nové patenty spoločnosti Lundbeck na výrobné postupy.

45 Svojím druhým odvolacím dôvodom odvolateľky vytýkajú Všeobecnému súdu, že neoveril, či Komisia preukázala, že v čase uzatvorenia spornej dohody mala skupina Alpharma skutočne reálne možnosti vstúpiť na trh s nakúpenými tabletami porušujúcimi patentové práva, čím došlo k preneseniu dôkazného bremena.

46 Podľa rozsudku z 29. júna 2012, E.ON Ruhrgas a E.ON/Komisia (T-360/09, EU:T:2012:332, bod 114), keď sa účastník konania pripravuje na vstup na trh a stretne sa s nečakanou prekážkou – v danom prípade to, že jeho výrobky porušujú patenty – prináleží Komisii, aby preukázala, že napriek tejto prekážke zostáva vstup na trh ekonomicky životaschopnou stratégiou. Odvolateľky tak tvrdia, že na to, aby vstup na trh zostal ekonomicky životaschopnou stratégiou, Komisia bola v prejednávanej veci povinná preukázať, že pravdepodobnosť, že skupina Alpharma nebude úspešná v rámci žaloby týkajúcej sa nových patentov spoločnosti Lundbeck na výrobné postupy, bola relatívne nízka. Komisia však nepredložila tento dôkaz a iba uviedla, že nebolo isté, či Lundbeck môže používať svoje nové patenty na výrobné postupy na zablokovanie vstupu skupiny Alpharma na trh, ako to vyplýva z odôvodnenia 1039 sporného rozhodnutia.

47 Navyše Všeobecný súd preniesol dôkazné bremeno tým, že odvolateľkám uložil povinnosť preukázať, že nové patenty spoločnosti Lundbeck na výrobné postupy bránili tomu, aby vstup na trh predstavoval ekonomicky životaschopnú stratégiu, čo je o to ťažšie preukázať, že Komisia vyčkávala šesť až sedem rokov s doručením jej výhrad skupine Alpharma.

48 Okrem toho v bode 108 napadnutého rozsudku Všeobecný súd vychádzal z dôkazov neuvedených v spornom rozhodnutí bez toho, aby umožnil odvolateľkám vyvrátiť ich relevantnosť, a teda porušil ich právo na obhajobu.

49 Komisia sa preto domnieva, že prvý a druhý odvolací dôvod sa musia zamietnuť.

Posúdenie Súdnym dvorom

50 Na to, aby správanie podnikov spadalo pod zásadný zákaz stanovený v článku 101 ods. 1 ZFEÚ, musí nielen odhaliť existenciu tajnej dohody medzi nimi – teda dohody medzi podnikmi, rozhodnutia združenia podnikov alebo zosúladeného postupu – ale táto dohoda musí tiež nepriaznivo a citeľne ovplyvňovať hospodársku súťaž v rámci vnútorného trhu [rozsudok z 30. januára 2020, Generics (UK) a i., C-307/18, EU:C:2020:52, bod 31].

51 Táto posledná uvedená požiadavka predpokladá, že pokiaľ ide o dohody o horizontálnej spolupráci uzavreté medzi podnikmi pôsobiacimi na rovnakej úrovni výrobného alebo distribučného reťazca, uvedený zosúladený postup sa uskutočňuje medzi podnikmi, ktoré si konkurujú, ak nie reálne, tak prinajmenšom potenciálne [rozsudok z 30. januára 2020, Generics (UK) a i., C-307/18, EU:C:2020:52, bod 32].

52 Na účely posúdenia, či podnik, ktorý sa nenachádza na trhu, je v potenciálnom konkurenčnom vzťahu s jedným alebo viacerými inými podnikmi, ktoré už na tomto trhu pôsobia, treba určiť, či existujú skutočné a konkrétne možnosti, aby sa tento prvý uvedený podnik začlenil do uvedeného trhu a konkuroval jednému alebo viacerým druhým uvedeným podnikom, pričom toto kritérium vôbec nevyžaduje, aby sa s istotou preukázalo, že uvedený prvý podnik skutočne vstúpi na dotknutý trh, a ešte viac, že bude následne schopný sa na ňom udržať [rozsudok z 30. januára 2020, Generics (UK) a i., C-307/18, EU:C:2020:52, body 36 a 38].

53 Pokiaľ ide o dohody, akou je sporná dohoda, ktoré majú za následok dočasné udržanie viacerých podnikov mimo trhu, treba vzhľadom na štruktúru trhu a hospodársky a právny kontext upravujúci jeho fungovanie určiť, či by v prípade neexistencie uvedených dohôd existovali skutočné a konkrétne možnosti, aby tieto podniky vstúpili na uvedený trh a konkurovali podnikom, ktoré sú na ňom usadené [pozri v tomto zmysle rozsudok z 30. januára 2020, Generics (UK) a i., C-307/18, EU:C:2020:52, body 37 a 39].

54 Pokiaľ ide konkrétne o také dohody, ktoré boli uzavreté v súvislosti s otvorením trhu s liekom obsahujúcim účinnú látku, ktorá sa nedávno stala voľnou, výrobcom generických liekov, treba primerane zohľadniť normatívne požiadavky vlastné odvetviu liekov, ako aj práva duševného vlastníctva a najmä patenty výrobcov pôvodných originálnych liekov týkajúcich sa jedného alebo viacerých postupov výroby účinnej látky, ktoré sa stali voľnými [pozri v tomto zmysle rozsudok z 30. januára 2020, Generics (UK) a i., C-307/18, EU:C:2020:52, body 40 a 41], ak výrobca generických liekov je skutočne pevne rozhodnutý a má vlastnú schopnosť vstúpiť na trh a tento vstup nenaráža na prekážky vstupu, ktoré by boli neprekonateľné [pozri v tomto zmysle rozsudok z 30. januára 2020, Generics (UK) a i., C-307/18, EU:C:2020:52, bod 58].

55 Na tento účel treba po prvé posúdiť, či ku dňu uzavretia takýchto dohôd uvedený výrobca uskutočnil dostatočné prípravné kroky umožňujúce mu vstúpiť na dotknutý trh v lehote, tak aby vytvoril konkurenčný tlak na výrobcu pôvodného originálneho lieku. Po druhé treba overiť, či vstup takéhoto výrobcu generických liekov na trh nenaráža na prekážky vstupu, ktoré sú neprekonateľné [pozri v tomto zmysle rozsudok z 30. januára 2020, Generics (UK) a i., C-307/18, EU:C:2020:52, body 43 a 45]. Okrem toho konštatovanie potenciálnej hospodárskej súťaže medzi výrobcom generických liekov a výrobcom pôvodných originálnych liekov môže byť podporené dodatočnými skutočnosťami, ako je uzavretie dohody medzi nimi, zatiaľ čo prvý výrobca sa nenachádzal na dotknutom trhu [pozri v tomto zmysle rozsudok z 30. januára 2020, Generics (UK) a i., C-307/18, EU:C:2020:52, body 54 až 56].

56 Pokiaľ ide konkrétne o posúdenie existencie prekážok vstupu na dotknutý trh, ktoré majú neprekonateľnú povahu, Súdny dvor uviedol, že existenciu patentu chrániaceho výrobný postup účinnej látky, ktorá sa stala voľnou, nemožno ako taký považovať za takúto neprekonateľnú prekážku napriek domnienke platnosti spojenej s týmto patentom, keďže na účely uplatnenia článkov 101 a 102 ZFEÚ vôbec neinformuje o prípadnom výsledku sporu týkajúceho sa platnosti uvedeného patentu [pozri v tomto zmysle rozsudok z 30. januára 2020, Generics (UK) a i., C-307/18, EU:C:2020:52, body 46 až 51].

57 Existencia takéhoto patentu teda ako taká nemôže brániť tomu, aby sa za „potenciálneho konkurenta“ výrobcu dotknutého originálneho lieku považoval výrobca generických liekov, ktorý má skutočne pevné odhodlanie, ako aj schopnosť vstúpiť na trh a ktorý sa svojimi krokmi ukazuje byť pripravený spochybniť platnosť tohto patentu a prevziať riziko, že pri svojom vstupe na trh bude čeliť žalobe pre porušenie práv z patentu podanej majiteľom uvedeného patentu [rozsudok z 30. januára 2020, Generics (UK) a i., C-307/18, EU:C:2020:52, bod 46].

58 Okrem toho Súdny dvor tiež spresnil, že nie je úlohou dotknutého orgánu hospodárskej súťaže, aby preskúmal silu predmetného patentu alebo pravdepodobnosť, s akou by spor medzi jeho majiteľom a výrobcom generických liekov mohol viesť ku konštatovaniu, že patent je platný a porušovaný [rozsudok z 30. januára 2020, Generics (UK) a i., C-307/18, EU:C:2020:52, bod 50].

59 V prejednávanej veci z napadnutého rozsudku a konkrétne z jeho bodov 58, 85, 91, 92, 123, 139, 143 a 154 vyplýva, že skupina Alpharma podnikla mnohé kroky s cieľom získať PUT a vynaložila významné investície s cieľom vstúpiť na trh s generickým citalopramom, ale aj to, že v čase uzavretia spornej dohody mala aspoň dve skutočné a konkrétne možnosti vstupu na trh. Prvá, a to vstup na trh prostredníctvom tabliet vyrobenými podľa výrobného postupu spoločnosti Cipla, ktoré skupina Alpharma získala alebo si objednala od spoločnosti Tiefenbacher, nebola spochybnená novými dôkazmi, o ktorých sa skupina Alpharma dozvedela najneskôr v januári a februári 2002, v súvislosti s tým, že výrobný postup spoločnosti Cipla môže porušovať patent. Druhou možnosťou bolo vstúpiť na trh prostredníctvom tabliet citalopramu vyrobených podľa výrobného postupu spoločnosti Matrix, pri ktorom neexistovalo riziko porušenia patentu, ktoré skupina Alpharma nemala, ale mohla ich získať v krátkom termíne prostredníctvom zmluvy, ktorú uzavrela so spoločnosťou Tiefenbacher.

60 Okrem toho Všeobecný súd v bodoch 88 a 136 napadnutého rozsudku rozhodol, že skupina Alpharma sa domnievala, že patent spoločnosti Lundbeck chrániaci výrobný postup využívajúci kryštalizáciu, pokiaľ ide o Spojené kráľovstvo, nepredstavoval prekážku jej vstupu na trh a že v prípade sporu mala táto skupina primerané šance dosiahnuť zrušenie tohto patentu na výrobný postup.

61 Okrem toho Všeobecný súd v bode 132 tohto rozsudku uviedol, že podľa samotnej spoločnosti Lundbeck skupina Alpharma predstavovala potenciálneho konkurenta.

62 Vzhľadom na tieto konštatovania Všeobecný súd správne a najmä bez toho, aby porušil domnienku platnosti vzťahujúcu sa na nové patenty spoločnosti Lundbeck na výrobné postupy a bez prenesenia dôkazného bremena rozhodol, že skupina Alpharma a Lundbeck sa v čase uzavretia spornej dohody nachádzali vo vzťahu potenciálnej hospodárskej súťaže.

63 Tento záver nemožno spochybniť tvrdením odvolateliek, podľa ktorého Všeobecný súd nezohľadnil dôkazy z relevantného obdobia spornej dohody, podľa ktorých sa skupina Alpharma a Lundbeck domnievali, že výrobky tejto skupiny porušovali nové patenty spoločnosti Lundbeck na výrobné postupy. Toto tvrdenie je totiž neprípustné, keďže v súlade s článkom 169 ods. 2 rokovacieho poriadku presne neuvádza bod odôvodnenia napadnutého rozsudku, ale ani neidentifikuje dôkazy pochádzajúce z relevantného obdobia spornej dohody, ktoré Všeobecný súd nezohľadnil.

64 Napokon, pokiaľ ide o tvrdenie odvolateliek založené na skutočnosti, že v bode 108 napadnutého rozsudku Všeobecný súd vychádzal z dôkazov, ktoré neboli uvedené v spornom rozhodnutí, bez toho, aby im umožnil vyvrátiť ich relevantnosť, a tým teda porušil ich právo na obhajobu, stačí

uviesť, ako to preukazuje slovné spojenie „v každom prípade“ uvedené na začiatku bodu 108 napadnutého rozsudku, že tento bod uvádza vo vzťahu k odôvodneniam, ktoré odvolateľky nenapádajú a ktoré sú uvedené v bodoch 104 až 106 tohto rozsudku, doplňujúce odôvodnenie na zdôvodnenie zamietnutia tvrdenia odvolateliek, ktoré sa uvádza v bode 103 predmetného rozsudku. Tvrdenie odvolateliek týkajúce sa bodu 108 napadnutého rozsudku sa preto musí zamietnuť ako neúčinné (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 14. decembra 2016, SV Capital/ABE, C-577/15 P, EU:C:2016:947, bod 65).

65 Vzhľadom na vyššie uvedené treba prvý odvolací dôvod zamietnuť ako čiastočne neprípustný a čiastočne nedôvodný a druhý odvolací dôvod sa musí zamietnuť ako sčasti neúčinný a sčasti nedôvodný.

O treťom a štvrtom odvolacom dôvode

O relevantných bodoch napadnutého rozsudku

66 V rámci zamietnutia druhého žalobného dôvodu uvedeného odvolateľkami na podporu ich žaloby o neplatnosť, založeného na nesprávnom právnom posúdení a nesprávnom posúdení, pokiaľ ide o kvalifikáciu skupiny Alpharma ako potenciálneho konkurenta spoločnosti Lundbeck, Všeobecný súd v bodoch 119 a 120 napadnutého rozsudku uviedol:

„119 … je nepochybne potrebné poukázať na to, že skutočnosť, že Lundbeck 30. januára 2002 získala patent [chrániaci výrobný postup využívajúci] kryštalizáciu v Spojenom kráľovstve skupinu Alpharma prekvapila, keďže táto skupina očakávala, že žiadosť, ktorú na tento účel podala Lundbeck 12. marca 2001, bude zamietnutá, ako to vyplýva z vyhlásenia riaditeľa skupiny Alpharma zodpovedného najmä za priemyselné vlastníctvo…, ktoré predložili žalobkyne.

120 Rovnako, hoci z e-mailu zo 17. septembra 2001, ktorý bol čiastočne citovaný v odôvodnení 482 [sporného] rozhodnutia a predložený v úplnom znení pred Všeobecným súdom, vyplýva, že Tiefenbacher ubezpečila skupinu Alpharma, že výrobný postup spoločnosti Cipla neporušuje nové patenty spoločnosti Lundbeck [na výrobný postup] neskôr, táto skupina dospela k záveru, že tento postup porušoval patent [spoločnosti Lundbeck, ktorý chránil výrobný postup využívajúci kryštalizáciu, pokiaľ ide o Spojené kráľovstvo], ako to vyplýva najmä z e-mailu z 19. februára 2002.“

67 Svojím prvým žalobným dôvodom uvedeným v rámci svojich žalôb o neplatnosť odvolateľky tvrdili, že Komisia sa tým, že konštatovala, že skupina Alpharma sa prostredníctvom spornej dohody zaviazala, že počas relevantného obdobia nebude predávať nijaký generický citalopram, dopustila zjavne nesprávneho posúdenia, pokiaľ ide o výklad rozsahu tejto dohody.

68 Na účely zamietnutia tohto žalobného dôvodu Všeobecný súd v bodoch 164 až 243 napadnutého rozsudku postupne zamietol tvrdenia uvádzané odvolateľkami a týkajúce sa znenia bodu 1.1 spornej dohody, jej preambuly, okolností týkajúcich sa jej uzavretia, uznesenia o schválení súdneho zmieru, ktoré bolo vydané po spornej dohode, s cieľom ukončiť konanie o žalobe pre porušenie práv z patentu UK a dátumu, keď skupina Alpharma vstúpila na trh.

69 V bodoch 244 až 247 tohto rozsudku Všeobecný súd napokon rozhodol, že odvolateľkám sa nepodarilo vyvrátiť dôkazy, ktoré Komisii umožnili preukázať, že sporná dohoda obsahovala obmedzenia presahujúce tie obmedzenia, ktoré by Lundbeck mohla dosiahnuť na základe svojich nových patentov týkajúcich sa výrobného postupu a dosiahnutím úspechu v spore v tejto súvislosti.

70 Svojím tretím žalobným dôvodom predloženým v rámci ich žaloby o neplatnosť odvolateľky tvrdili, že Komisia sa dopustila zjavne nesprávneho posúdenia, pokiaľ ide o kvalifikáciu spornej dohody ako „obmedzenia hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa“.

71 Všeobecný súd tento žalobný dôvod zamietol v bodoch 248 až 333 napadnutého rozsudku.

72 Na tento účel Všeobecný súd najprv v bodoch 251 až 257 napadnutého rozsudku uviedol úvodné pripomienky, v rámci ktorých pripomenul judikatúru Súdneho dvora týkajúcu sa kvalifikácie „obmedzenia hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa“.

73 Ďalej v rámci pripomenutia analýzy existencie obmedzenia hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa vykonanej v spornom rozhodnutí najmä uviedol:

„261 Zo [sporného] rozhodnutia… vyplýva, že aj v prípade, ak by obmedzenia stanovené v predmetných dohodách spadali do pôsobnosti [nových patentov na výrobný postup] spoločnosti Lundbeck, teda ak by tieto dohody bránili len vstupu generického citalopramu vyrobeného postupom, ktorý podľa názoru účastníkov týchto dohôd potenciálne porušoval tieto patenty, bez toho, aby sa týkali akéhokoľvek druhu generického citalopramu, tieto dohody by napriek tomu predstavovali obmedzenia hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa, keďže najmä bránili akémukoľvek spochybneniu [nových patentov na výrobný postup] spoločnosti Lundbeck na vnútroštátnych súdoch alebo spôsobovali, že také spochybnenie nemalo zmysel, hoci podľa Komisie je takéto spochybnenie súčasťou bežnej hospodárskej súťaže v patentovej oblasti (odôvodnenia 603 až 605, 625, 641 a 674 [sporného] rozhodnutia).

262 Inak povedané, podľa Komisie predmetné dohody viedli k tomu, že neistota týkajúca sa výsledku konaní o takých žalobách sa zmenila na istotu, že generické lieky nevstúpia na trh, čo tiež mohlo predstavovať obmedzenie hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa, ak také obmedzenia nevyplývali z analýzy vlastností predmetného výhradného práva zo strany účastníkov týchto dohôd, ale skôr z výšky opačnej platby, ktorá v takom prípade prevážila nad touto analýzou a motivovala [výrobcu] generických [liekov], aby nepokračoval vo svojom samostatnom úsilí vstúpiť na trh (odôvodnenie 641 [sporného] rozhodnutia).

263 V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že Komisia v [spornom] rozhodnutí neuviedla, že všetky dohody o urovnaní v patentovej oblasti obsahujúce opačné platby sú v rozpore s článkom 101 ods. 1 ZFEÚ, ale uviedla len to, že neprimeranosť takých platieb v spojení s viacerými ďalšími faktormi, akými sú skutočnosť, že výška týchto platieb podľa všetkého zodpovedala aspoň výnosom, ktoré očakávali [výrobcovia] generických [liekov] v prípade vstupu na trh, neexistencia zmluvných ustanovení, ktoré by umožňovali [výrobcom] generických [liekov] uviesť svoje výrobky na trh po uplynutí doby platnosti dohôd bez toho, aby sa museli obávať žalôb pre porušovanie patentov podaných spoločnosťou Lundbeck, ako aj skutočnosť, že tieto dohody zahŕňali obmedzenia prekračujúce rámec pôsobnosti [nových] patentov [na výrobný postup] spoločnosti Lundbeck, umožňovala dospieť

k záveru, že cieľom sporných dohôd v prejednávanom prípade bolo obmedzovanie hospodárskej súťaže v zmysle tohto ustanovenia (pozri odôvodnenia 661 až 662 [sporného] rozhodnutia).“

74 Napokon Všeobecný súd pristúpil k posúdeniu existencie „obmedzenia hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa“ v prejednávanej veci v bodoch 266 až 333 napadnutého rozsudku.

75 V tejto súvislosti Všeobecný súd v bode 268 tohto rozsudku najmä uviedol, že aj za predpokladu, že by sa rozsah spornej dohody zhodoval s rozsahom nových patentov spoločnosti Lundbeck na výrobné postupy, bolo by potrebné dospieť k záveru, že skupina Alpharma sa ako protihodnotu za opačnú platbu vzdala možnosti vstúpiť na trh s citalopramom vyrobeným podľa výrobného postupu spoločnosti Cipla, ktorý sa považoval za porušujúci patent, vo vzťahu ku ktorému existovala reálna pravdepodobnosť, že by mohol byť zrušený, takže pre skupinu Alpharma táto možnosť bola skutočná a konkrétna, takže platba bola rozhodujúca v jej výbere zrieknuť sa tohto vstupu.

76 V bodoch 277 až 279 tohto rozsudku Všeobecný súd odmietol kvalifikovať spornú dohodu ako urovnanie. Na tento účel na jednej strane pripomenul judikatúru Súdneho dvora, podľa ktorej dohoda nie je vyňatá z pôsobnosti práva hospodárskej súťaže len preto, že sa týka patentu alebo že jej cieľom je vyriešiť spor v oblasti patentov zmierom. Na druhej strane uviedol, že sporná dohoda mala širší rozsah ako žaloba pre porušenie práv z patentu UK a že konanie o uvedenej žalobe bolo len prerušené na dobu platnosti tejto dohody, čo vylučuje, aby uvedená dohoda ukončila spor.

77 V bode 287 uvedeného rozsudku na vyvrátenie argumentácie odvolateliek, podľa ktorej Komisia s istotou nepreukázala, že skupina Alpharma by uspela v rámci prípadného sporu týkajúceho sa nových patentov spoločnosti Lundbeck na výrobné postupy, Všeobecný súd rozhodol, že nebolo vôbec potrebné, aby Komisia s istotou preukázala, že skupina Alpharma, ak by si vybrala sporový postup, uspela by.

78 Pokiaľ ide o výšku platby, ktorú Lundbeck uskutočnila v prospech skupiny Alpharma, Všeobecný súd v bodoch 296 a 298 toho istého rozsudku najmä uviedol, že Komisia správne poznamenala, že výška tejto platby súvisela s očakávanými ziskami skupiny Alpharma a že táto suma predstavovala pre túto skupinu istý zisk, hoci zisk, ktorý mohol vyplývať zo vstupu na trh, bol neistý.

79 V bodoch 301 až 310 napadnutého rozsudku Všeobecný súd konštatoval, že Komisia oprávnene prirovnala okolnosti prejednávanej veci k okolnostiam, ktorými sa vyznačovala vec, v ktorej bol vyhlásený rozsudok z 20. novembra 2008, Beef Industry Development Society a Barry Brothers (C-209/07, EU:C:2008:643).

80 V bodoch 311 až 326 tohto rozsudku Všeobecný súd tiež odmietol vyhovieť argumentácii odvolateliek, podľa ktorej spornú dohodu nebolo možné kvalifikovať ako „obmedzenie hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa“ v prípade neexistencie precedensu a z dôvodu právnej neistoty spojenej s týmto druhom dohôd.

81 Na tento účel najprv v bodoch 315 až 317 uvedeného rozsudku pripomenul judikatúru Súdneho dvora týkajúcu sa uplatnenia práva hospodárskej súťaže v osobitnej oblasti práv duševného vlastníctva. Ďalej v bode 318 toho istého rozsudku konštatoval, že tak Lundbeck, ako aj skupina Alpharma si boli vedomé toho, že ich správanie bolo prinajmenšom spôsobilé vyvolať problémy z hľadiska práva hospodárskej súťaže. V bodoch 319 a 320 až 325 napadnutého rozsudku sa

v uvedenom poradí domnieval, že sa nevyžadovalo, aby ten istý druh dohôd, ako sporná dohoda, už bol zo strany Komisie posúdení negatívne na to, aby sa tento druh dohody mohol považovať za „obmedzenie hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa“ a že tlačové komuniké KFST z 28. januára 2004 (ďalej len „tlačové komuniké KFST“), na ktoré poukazujú odvolateľky, nebolo v prejednávanej veci prekážkou takej kvalifikácie. Následne v bode 326 napadnutého rozsudku dospel k záveru, že „už v čase uzatvorenia spornej dohody bolo preukázané, že majiteľ patentu nebol oprávnený zaplatiť potenciálnemu konkurentovi za to, aby sa tento konkurent vzdal viacerých alebo dokonca všetkých skutočných a konkrétnych možností vstúpiť na trh výmenou za sumu, ktorú uvedený majiteľ zaplatil a ktorá bola stanovená s prihliadnutím na zisk očakávaný týmto konkurentom v prípade vstupu na trh“.

Argumentácia účastníkov konania

82 Svojím tretím odvolacím dôvodom, ktorý smeruje proti bodom 248 až 333 napadnutého rozsudku, sa odvolateľky domnievajú, že Všeobecný súd sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď v rozpore s rozsudkom z 11. septembra 2014, CB/Komisia (C-67/13 P, EU:C:2014:2204), potvrdil, že sporná dohoda predstavovala „obmedzenie hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa“.

83 Po prvé v bodoch 57 a 58 tohto rozsudku Súdny dvor uviedol, že kvalifikácia „obmedzenia hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa“ si vyžaduje vysokú pravdepodobnosť narušenia hospodárskej súťaže a že sa musí posudzovať reštriktívne, keďže zbavuje žalovaných základných procesných záruk a nemôže viesť k zákazu dohôd, ktoré by mohli byť prospešné pre hospodársku súťaž. V prejednávanej veci odvolateľky kritizujú bod 287 napadnutého rozsudku, v ktorom Všeobecný súd vyvodil zo skutočnosti, že skupina Alpharma bola potenciálnym konkurentom spoločnosti Lundbeck, čo vraj nebola, skutočnosť, že sporná dohoda mohla s vysokou mierou pravdepodobnosti obmedziť hospodársku súťaž. Aj keby sa vychádzalo z predpokladu, že skupina Alpharma bola potenciálnym konkurentom spoločnosti Lundbeck, nebolo by z toho možné vyvodiť, že sporná dohoda mohla obmedziť hospodársku súťaž s vysokou mierou pravdepodobnosti, ale len to, že bolo pravdepodobné, že obmedzuje hospodársku súťaž.

84 V tejto súvislosti odvolateľky tvrdia, že bolo nevyhnutné stanoviť „kontrafaktuálny scenár“, teda určiť, k čomu by došlo v prípade neexistencie spornej dohody. Na účely preukázania, že sporná dohoda mohla vyvolať negatívne účinky na hospodársku súťaž s vysokou mierou pravdepodobnosti, Komisia mala preukázať, že v prípade neexistencie spornej dohody by bolo veľmi pravdepodobné, že by skupina Alpharma uspela v spore týkajúcom sa nových patentov spoločnosti Lundbeck na výrobný postup, alebo že by uzatvorila menej obmedzujúcu dohodu ako sporná dohoda, ktorá by jej umožnila vstúpiť skôr na trh. Aj keby sa však pripustilo, že skupina Alpharma mala šance na úspech tak, ako o tom uvažovala spoločnosť Lundbek – teda 50 až 60 %, že patent spoločnosti Lundbeck chrániaci výrobný postup využívajúci kryštalizáciu, pokiaľ ide o Spojené kráľovstvo bude zrušený – neumožňovalo by to konštatovať, že sporná dohoda mohla obmedziť hospodársku súťaž s vysokou mierou pravdepodobnosti, a to tým skôr, že skupina Alpharma oneskorene odhalila, že jej výrobok porušuje práva z patentov, ako to vyplýva z bodov 119 až 121 napadnutého rozsudku.

85 Okrem toho podľa odvolateliek by riešenie prijaté Všeobecným súdom mohlo byť absurdne obmedzujúce, ak by sa neskôr zistilo, že nové patenty spoločnosti Lundbeck na výrobný postup boli platné. Predmetné dohody by totiž stále predstavovali obmedzenie hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa, aj keby sa dotknutý patent neskôr považoval za platný a predaj výrobkov porušujúcich práva z patentu za protiprávny.

86 Po druhé odvolateľky tvrdia, že v rozsudku z 11. septembra 2014, CB/Komisia (C-67/13 P, EU:C:2014:2204), Súdny dvor zdôraznil význam nadobudnutej skúsenosti, pokiaľ ide o typy dohôd podobných spornej dohode. V bodoch 311 až 326 napadnutého rozsudku však Všeobecný súd nesprávne zamietol tvrdenie, podľa ktorého bolo nevhodné kvalifikovať spornú dohodu ako „obmedzenie hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa“ pri neexistencii skúseností v oblasti dohôd o urovnaní patentových sporov stanovujúcich opačné platby. Tým poprel akúkoľvek osobitosť spornej dohody v porovnaní s európskou rozhodovacou a súdnou praxou týkajúcou sa práva hospodárskej súťaže v súvislosti s právami duševného vlastníctva, ale nezohľadnil ani široko uznávané postoje právnej vedy k tomuto typu dohôd. Odvolateľky navyše tvrdia, že Všeobecný súd v bode 318 napadnutého rozsudku nemohol vyvodiť záver, že sporná dohoda predstavovala „obmedzenie hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa“ z dôvodu, že Lundbeck a skupina Alpharma si boli vedomé toho, že ich dohoda mohla vyvolať problémy z hľadiska práva hospodárskej súťaže alebo že bola predmetom právneho poradenstva na účely získania stanoviska. Odvolateľky tiež tvrdia, že Všeobecný súd sa v bode 319 napadnutého rozsudku a bez toho, aby porušil požiadavku reštriktívneho výkladu pojmu „obmedzenie hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa“, nemohol domnievať, že skúsenosť týkajúca sa všeobecnej formy tajnej dohody umožňovala uplatniť túto kvalifikáciu v prejednávanej veci vzhľadom na osobitosť dohôd o urovnaní patentových sporov upravujúcich opačné platby, ktoré sa nachádzali na križovatke práva hospodárskej súťaže a patentového práva a ktoré sa navyše jasne odlišovali od dohôd, ktorých sa týkal rozsudok z 20. novembra 2008, Beef Industry Development Society a Barry Brothers (C-209/07, EU:C:2008:643), citovaný Všeobecným súdom v bodoch 301 až 310 napadnutého rozsudku. Sporná dohoda by totiž mohla byť odôvodnená legitímnou vôľou spoločnosti Lundbeck chrániť sa pred tým, aby na jej trh vstúpili lieky v rozpore s právom z patentov, a proti dôsledkom z toho vyplývajúcim, ako aj legitímnou vôľou skupiny Alpharma vyhnúť sa finančným a právnym dôsledkom jej vstupu na trh, ktorého nezákonnosť bola odhalená oneskorene, a spravovaniu významných zásob výrobkov porušujúcich patenty. Odvolateľky ešte kritizujú Všeobecný súd za to, že v bodoch 320, 321 a 325 napadnutého rozsudku nezohľadnil tlačové komuniké KFST, podľa ktorého sa predmetné dohody nachádzali v „šedej právnej zóne“, ako aj pochybnosti Komisie týkajúce sa kvalifikácie týchto dohôd, čo potvrdzovalo odvetvové vyšetrovanie, na základe ktorého sa domnievala, že takéto dohody mali byť predmetom skúmania v každom jednotlivom prípade s prihliadnutím na všetky relevantné skutočnosti. Takéto skutočnosti však neumožňujú dospieť k záveru, ako to urobil Všeobecný súd v bode 326 napadnutého rozsudku, že spornú dohodu bolo možné kvalifikovať ako „obmedzenie hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa“.

87 Svojím štvrtým odvolacím dôvodom, ktorý smeruje proti bodom 160 až 247 napadnutého rozsudku, odvolateľky tvrdia, že Všeobecný súd sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia a porušil zásadu prezumpcie neviny tým, že nepreskúmal, či Komisia preukázala svoje tvrdenia, podľa ktorých jednak obmedzenie stanovené v spornej dohode prekračovalo rámec nových patentov spoločnosti Lundbeck na výrobný postup, a jednak skupina Alpharma sa zmluvne zaviazala nepredávať citalopram vyrobený podľa výrobného postupu, ktorý neporušoval tieto patenty, čo však uvádzali odvolateľky v rámci ich prvého žalobného dôvodu na zrušenie. Všeobecný súd tým v bode 162 napadnutého rozsudku zbavil Komisiu dôkazného bremena, ktoré znášala, a teda toto dôkazné bremeno obrátil, keď v bodoch 162 až 243 tohto rozsudku uložil odvolateľkám povinnosť preukázať, že neexistovalo obmedzenie predaja citalopramu, ktorý neporušoval patenty.

Posúdenie Súdnym dvorom

88 Na úvod treba uviesť, že odvolateľky svojím štvrtým odvolacím dôvodom vytýkajú Všeobecnému súdu, že porušil zásadu prezumpcie neviny a že obrátil dôkazné bremeno tým, že zamietol ich prvý žalobný dôvod uvedený na podporu ich žaloby o neplatnosť, založený na zjavne nesprávnom posúdení, pokiaľ ide o výklad rozsahu spornej dohody Komisiou.

89 V tejto súvislosti z bodu 157 napadnutého rozsudku vyplýva, že odvolateľky v rámci tohto prvého žalobného dôvodu tvrdili, že Komisia sa dopustila zjavne nesprávneho posúdenia, keď sa domnievala, že prostredníctvom spornej dohody sa skupina Alpharma zaviazala nepredávať žiadny generický citalopram počas relevantného obdobia, keďže nemala k dispozícii dôkazy v tomto zmysle.

90 Z bodov 244 až 247 tohto rozsudku tiež vyplýva, že Všeobecný súd sa domnieval, že Komisia z právneho hľadiska dostatočne preukázala, že doslovný, systematický a teleologický výklad spornej dohody umožňoval dospieť k záveru, že záväzky prevzaté skupinou Alpharma podľa bodu 1.1 tejto dohody neboli obmedzené na citalopram vyrobený podľa výrobných postupov, vo vzťahu ku ktorým táto skupina a Lundbeck uznali, že porušovali nové patenty spoločnosti Lundbeck na výrobný postup, a to tým, že v bodoch 162 až 243 uvedeného rozsudku postupne odmietli všetky tvrdenia odvolateliek týkajúce sa znenia spornej dohody, okolností jej uzavretia, ako aj udalostí, ku ktorým došlo po tomto uzavretí.

91 Preto sa odvolateľky svojím štvrtým odvolacím dôvodom obmedzujú na to, že žiadajú Súdny dvor, aby opätovne posúdil všetky skutkové okolnosti a dôkazy predložené Všeobecnému súdu, pokiaľ ide o rozsah spornej dohody.

92 V tejto súvislosti z článku 256 ZFEÚ, ako aj z článku 58 prvého odseku Štatútu Súdneho dvora Európskej únie vyplýva, že odvolanie sa obmedzuje na právne otázky. Všeobecný súd je preto ako jediný oprávnený zistiť a posúdiť relevantné skutočnosti, ako aj posúdiť dôkazné prostriedky. Posúdenie týchto skutočností a dôkazných prostriedkov teda nezakladá, s výnimkou prípadu ich skreslenia, právnu otázku, ktorá ako taká podlieha preskúmaniu Súdnym dvorom v rámci odvolacieho konania.

93 Odvolateľky však vôbec netvrdili ani *a fortiori* nepreukázali skreslenie skutkových okolností alebo dôkazov Všeobecným súdom.

94 Okrem toho skutočnosť, že Všeobecný súd nevyhovel ich argumentácii, neznamená, ako to tvrdia odvolateľky, že porušil zásadu prezumpcie neviny alebo obrátil dôkazné bremeno, ale len to, že sa domnieval, že nimi predložené tvrdenia neboli dostatočne presvedčivé.

95 Preto sa štvrtý odvolací dôvod musí odmietnuť ako neprípustný.

96 Pokiaľ ide o tretí odvolací dôvod, treba pripomenúť, že Súdny dvor už mal príležitosť spresniť, ako to poznamenal Všeobecný súd v bodoch 252 až 254 ako aj v bode 256 napadnutého rozsudku, že pojem „obmedzenie hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa“ sa má vykladať reštriktívne a možno ho uplatniť len na určité dohody medzi podnikmi, ktoré samy osebe a vzhľadom na obsah ich ustanovení, ciele, ktoré sledujú, ako aj hospodársky a právny kontext, do ktorého patria, odhaľujú dostatočný stupeň škodlivosti pre hospodársku súťaž na to, aby bolo možné sa domnievať, že preskúmanie ich účinkov nie je nevyhnutné, lebo niektoré formy koordinácie medzi podnikmi

možno len na základe ich povahy považovať za škodlivé pre dobré fungovanie riadnej hospodárskej súťaže [rozsudok z 30. januára 2020, Generics (UK) a i., C-307/18, EU:C:2020:52, bod 67, ako aj citovaná judikatúra].

97 Pokiaľ ide o podobné dohody o urovnaní sporov týkajúcich sa patentu na výrobný postup účinnej látky, ktorá sa stala voľnou, uzavreté medzi výrobcom pôvodných originálnych liekov a viacerými výrobcami generických liekov a ktoré mali za následok odklad vstupu generických liekov na trh výmenou za prevody peňažných alebo nepeňažných hodnôt z prvého výrobcu v prospech druhých výrobcov generických liekov, Súdny dvor rozhodol, že takéto dohody nemožno vo všetkých prípadoch považovať za „obmedzenia hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa“ v zmysle článku 101 ods. 1 ZFEÚ [rozsudok z 30. januára 2020, Generics (UK) a i., C-307/18, EU:C:2020:52, body 84 a 85].

98 Kvalifikácia „obmedzenia hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa“ sa však musí uplatniť, keď z analýzy dotknutej dohody o urovnaní vyplýva, že prevody hodnôt, ktoré táto dohoda upravuje, sa vysvetľujú výlučne obchodným záujmom tak majiteľa patentu, ako aj údajného porušovateľa práv z patentu, nevstúpiť do hospodárskej súťaže, keďže dohody, ktorými konkurenti vedome nahradili riziká hospodárskej súťaže praktickou spoluprácou medzi sebou, patria pod kvalifikáciu „obmedzenia hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa“ [pozri v tomto zmysle rozsudok z 30. januára 2020, Generics (UK) a i., C-307/18, EU:C:2020:52, body 83 až 87].

99 Na účely tohto preskúmania treba v každom jednotlivom prípade posúdiť, či čistý pozitívny zostatok prevodov hodnôt výrobcu pôvodných originálnych liekov v prospech výrobcu generických liekov bol dostatočne významný na to, aby skutočne motivoval dotknutého výrobcu generických liekov vzdať sa vstupu na dotknutý trh, a teda aby nekonkuroval výrobcovi pôvodných originálnych liekov bez toho, aby sa vyžadovalo, aby bol tento čistý pozitívny zostatok nevyhnutne vyšší ako zisky, ktoré by tento výrobca generických liekov dosiahol, ak by mal úspech v patentovom konaní [pozri v tomto zmysle rozsudok z 30. januára 2020, Generics (UK) a i., C-307/18, EU:C:2020:52, body 93 a 94].

100 V prejednávanej veci z napadnutého rozsudku a najmä z jeho bodov 261, 263, 268, 296, 298 a 326 predovšetkým vyplýva, že sporná dohoda stanovovala záväzok skupiny Alpharma nevstúpiť na trh počas doby platnosti tejto dohody ako protihodnotu za platby, ktoré Lundbeck v jej prospech uskutočnila a ktorých výška súvisela so ziskom očakávaným skupinou Alpharma. Všeobecný súd tiež uviedol, že aj za predpokladu, že by sa táto suma mala upraviť na nižšiu sumu, než je suma 10 miliónov USD stanovená Komisiou, pre skupinu Alpharma by napriek tomu predstavovala istý zisk, keďže zisk, ktorý by mohol vyplývať z jej vstupu na trh, bol neistý.

101 V bodoch 278 a 279 tohto rozsudku Všeobecný súd ďalej konštatoval, že sporná dohoda mala širší rozsah ako rozsah žaloby pre porušenie práv z patentu UK, ktorá sa konkrétne týkala tabliet, ktoré už skupina Alpharma získala alebo objednala, a konanie o ktorej bolo navyše na základe spornej dohody len prerušené, čo potvrdzuje vyhlásenie spoločnosti Lundbeck uvedené v spornom rozhodnutí, podľa ktorého táto dohoda neukončovala spor.

102 Všeobecný súd sa tým stotožňuje s posúdením Komisie uvedeným v spornom rozhodnutí a pripomenutým v bode 262 napadnutého rozsudku, podľa ktorého sporná dohoda v podstate zmenila neistotu, pokiaľ ide o výsledok sporových konaní týkajúcich sa nových patentov spoločnosti Lundbeck na výrobný postup, na istotu, že skupina Alpharma nevstúpi na trh, hoci

táto dohoda nebola uzavretá v nadväznosti na analýzu kvalít dotknutých patentov na výrobný postup touto skupinou, ale skôr z dôvodu výšky stanovenej opačnej platby, ktorá skupinu Alpharma podnietila nepokračovať v jej úsilí zameranom na vstup na trh.

103 Preto bez toho, aby bolo potrebné určiť, či Všeobecný súd mohol v bodoch 301 až 310 napadnutého rozsudku oprávnene prirovnávať spornú dohodu k dohodám, o ktoré išlo vo veci, v ktorej bol vyhlásený rozsudok z 20. novembra 2008, Beef Industry Development Society a Barry Brothers (C-209/07, EU:C:2008:643), treba konštatovať, že Všeobecný súd sa nedopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď dospel k záveru, že na spornú dohodu sa vzťahovala kvalifikácia „obmedzenie hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa“ v zmysle článku 101 ods. 1 ZFEÚ.

104 Tento záver nemožno spochybniť tvrdeniami, ktoré uvádzajú odvolateľky.

105 Po prvé týmito tvrdeniami nemožno Všeobecnému súdu vytýkať, že v bode 287 napadnutého rozsudku nerozhodol, že Komisia bola povinná objektívne posúdiť skutočnú šancu skupiny Alpharma uspieť v sporoch týkajúcich sa nových patentov spoločnosti Lundbeck na výrobný postup.

106 V tejto súvislosti, ako vyplýva z bodu 60 rozsudku vyhláseného v tento deň vo veci C-591/16 P, Lundbeck/Komisia, a z bodu 80 rozsudku vyhláseného v tento deň vo veci C-588/16 P, Generics (UK)/Komisia, ako aj z posúdenia existencie prípadného potenciálneho konkurenčného vzťahu medzi stranami dohody o urovnaní, akou je sporná dohoda [pozri v tomto zmysle rozsudok z 30. januára 2020, Generics (UK) a i., C-307/18, EU:C:2020:52, bod 50], posúdenie sily predmetných patentov na výrobný postup, ako aj šance jednej alebo druhej strany dotknutej dohody o urovnaní na úspech nie je relevantné na účely kvalifikácie tejto dohody ako „obmedzenia hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa“, keďže sa konštatuje, ako to v podstate vyplýva z bodu 346 napadnutého rozsudku, že to bol prevod hodnoty zo strany výrobcu pôvodných originálnych liekov, čo podnietilo výrobcu generických liekov vzdať sa vstupu na trh [pozri v tomto zmysle rozsudok z 30. januára 2020, Generics (UK) a i., C-307/18, EU:C:2020:52, bod 89].

107 Kvalifikácia spornej dohody ako „obmedzenia hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa“ totiž závisí len od toho, či zmluvné strany tejto dohody vedome nahradili riziká hospodárskej súťaže praktickou spoluprácou medzi sebou, ako to vyplýva z bodu 98 tohto rozsudku.

108 Po druhé odvolateľky nemôžu Všeobecnému súdu vytýkať ani to, že vychádzal z kvalifikácie spornej dohody ako „obmedzenia hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa“, keďže táto dohoda reagovala na legitímne obavy tak zo strany skupiny Alpharma, ako aj zo strany spoločnosti Lundbeck v tom zmysle, že umožňovala tejto skupine vyhnúť sa finančným a právnym dôsledkom nezákonného vstupu na trh, ako aj správe významných zásob výrobkov porušujúcich práva z patentu, a spoločnosti Lundbeck chrániť sa pred asymetrickosťou rizík existujúcich medzi majiteľom patentov na výrobný postup a výrobcami generických liekov.

109 Ako Všeobecný súd správne rozhodol v bodoch 277 a 317 napadnutého rozsudku, dohoda na jednej strane nie je vyňatá z pôsobnosti práva hospodárskej súťaže len preto, že sa týka patentu alebo že jej cieľom je vyriešiť spor v oblasti patentov zmierom (pozri v tomto zmysle rozsudok z 27. septembra 1988, Bayer a Maschinenfabrik Hennecke, 65/86, EU:C:1988:448, bod 15) a na druhej strane možno ju považovať za obmedzujúcu aj vtedy, ak jej jediným cieľom nebolo obmedziť hospodársku súťaž, ale sledovala aj iné, legitímne ciele (rozsudok z 20. novembra 2008, Beef Industry Development Society a Barry Brothers, C-209/07, EU:C:2008:643, bod 21).

110 Navyše ani okolnosť, že prijatie protisúťažného správania môže predstavovať najviac rentabilné alebo najmenej riskantné riešenie pre podnik, nemôže vylúčiť kvalifikáciu „obmedzenia hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa“.

111 Konkrétne Súdny dvor už mal príležitosť odmietnuť vylúčiť kvalifikovanie „obmedzenia hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa“ v súvislosti s dohodami, akou je sporná dohoda, z dôvodu, že náhrada škody, ktorej sa môžu domáhať výrobcovia pôvodných originálnych liekov v prípade nezákonného vstupu generických liekov na trh, by bola často oveľa nižšia ako škoda, ktorú utrpeli títo výrobcovia, keďže zabezpečenie dodržiavania právnych predpisov prináleží orgánom verejnej moci a nie súkromným podnikom [rozsudok z 30. januára 2020, Generics (UK) a i., C-307/18, EU:C:2020:52, bod 88].

112 Preto záujmy, na ktoré poukazujú odvolateľky, neumožňujú dohode, o ktorej bolo v bode 103 tohto rozsudku konštatované, že má dostatočný stupeň škodlivosti pre hospodársku súťaž na to, aby mohla byť kvalifikovaná ako „obmedzenie hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa“, vyhnúť sa tejto kvalifikácii.

113 Po tretie odvolateľky nemôžu Všeobecnému súdu oprávnene vytýkať, že pripustil protisúťažný cieľ spornej dohody bez toho, aby preskúmal „kontrafaktuálny scenár“.

114 Ako totiž vyplýva z bodu 139 rozsudku vyhláseného v tento deň vo veci C-591/16 P, Lundbeck/Komisia, toto preskúmanie umožňuje posúdiť účinky zosúladeného postupu z hľadiska článku 101 ZFEÚ, ak analýza uvedeného postupu neodhalí dostatočný stupeň škodlivosti vo vzťahu k hospodárskej súťaži, ktorý by umožnil jeho kvalifikáciu ako „obmedzenia hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa“ [rozsudok z 30. januára 2020, Generics (UK) a i., C-307/18, EU:C:2020:52, body 115 a 118, ako aj citovaná judikatúra].

115 V dôsledku toho, ako Súdny dvor rozhodol v rozsudku vyhlásenom v tento deň vo veci C-591/16 P, Lundbeck/Komisia (bod 140), a pokiaľ nedošlo k popretiu jasného rozlišovania medzi pojmami „obmedzenie hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa“ a „obmedzenie hospodárskej súťaže z hľadiska následku“, ktoré vyplýva zo samotného znenia článku 101 ods. 1 ZFEÚ [rozsudok z 30. januára 2020, Generics (UK) a i., C-307/18, EU:C:2020:52, bod 63], preskúmanie „kontrafaktuálneho scenára“, ktoré má za cieľ preukázať účinky určitého zosúladeného postupu, nemožno ukladať na účel kvalifikovania zosúladeného postupu ako „obmedzenia hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa“.

116 Okrem toho, ako vyplýva z rozsudku vyhláseného v tento deň vo veci C-601/16 P, Arrow Group a Arrow Generics/Komisia (bod 86), posúdenie, ktoré treba vykonať v súlade s bodmi 98 a 99 tohto rozsudku na účely určenia, či sa na dohodu, akou je sporná dohoda, vzťahuje alebo nevzťahuje kvalifikácia „obmedzenia hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa“, vôbec nemá za cieľ identifikovať a kvantifikovať protisúťažné účinky určitého postupu, ale len určiť jeho objektívnu závažnosť, ktorá práve môže odôvodniť, že tieto účinky neboli posúdené.

117 Ako je uvedené v bode 131 rozsudku, ktorý bol v tento deň vyhlásený vo veci C-591/16 P, Lundbeck/Komisia, a v bode 87 rozsudku vyhláseného v tento deň vo veci C-601/16 P, Arrow Group a Arrow Generics/Komisia, skutočnosť, že toto posúdenie sa musí vykonať v prípade potreby na základe podrobnej analýzy dotknutej dohody a osobitne podnecujúceho účinku prevodov hodnôt, ktoré stanovuje, ale tiež jej cieľov, ako aj hospodárskeho a právneho kontextu, do ktorého patrí, tiež nepredpokladá posúdenie protisúťažných účinkov tejto dohody na trh. Predpokladá len vykonanie celkového a dôkladného posúdenia samotných komplexných dohôd

s cieľom nielen vylúčiť kvalifikáciu „obmedzenia hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa“, ak sa objaví pochybnosť o ich dostatočnej škodlivosti pre hospodársku súťaž, ale aj zabrániť tomu, aby sa dohody mohli vyhnúť rovnakej kvalifikácii len z dôvodu ich komplexnosti, a to aj vtedy, ak by ich analýza odhalila, že objektívne majú dostatočný stupeň škodlivosti pre hospodársku súťaž.

118 Po štvrté odvolateľky sa nemôžu účinne odvolávať na skutočnosť, že prax vyžadovaná judikatúrou na účely kvalifikácie spornej dohody ako „obmedzenia hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa“ nebola v prejednávanej veci splnená.

119 V tejto súvislosti, ako správne uviedol Všeobecný súd v bode 319 napadnutého rozsudku, sa vôbec nevyžaduje, aby ten istý typ dohôd ako sporná dohoda už bol Komisiou negatívne posúdený na to, aby sa táto dohoda mohla považovať za dohodu obmedzujúcu hospodársku súťaž z hľadiska cieľa, a to aj vtedy, ak je súčasťou osobitnej oblasti, akou je oblasť práv duševného vlastníctva.

120 Na účely kvalifikácie určitej dohody ako „obmedzenia hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa“ sú relevantné len jej vlastné znaky [pozri v tomto zmysle rozsudok z 30. januára 2020, Generics (UK) a i., C-307/18, EU:C:2020:52, body 84 a 85], z ktorých treba vyvodiť prípadnú osobitnú škodlivosť pre hospodársku súťaž, prípadne na základe podrobnej analýzy tejto dohody, jej cieľov a hospodárskeho a právneho kontextu, do ktorého patrí.

121 Sporná dohoda, ktorá umožnila oddialiť vstup skupiny Alpharma na trh a ktorá bola spojená s platbami uskutočnenými spoločnosťou Lundbeck v prospech tejto skupiny, ktoré svojou výškou podnecovali túto skupinu k tomu, aby nepokračovala vo svojom úsilí vstúpiť na trh, pritom patrí do tejto kategórie postupov, ktoré majú osobitnú škodlivosť pre hospodársku súťaž.

122 Po piate odvolateľky nemôžu odôvodnene kritizovať Všeobecný súd za to, že dospel k záveru, že tlačové komuniké KFST nebránilo tomu, aby bola sporná dohoda kvalifikovaná ako „obmedzenie hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa“.

123 Ako totiž poznamenal Všeobecný súd v bodoch 320 až 324 napadnutého rozsudku, hoci toto tlačové komuniké uvádza stanovisko Komisie, pokiaľ ide o protisúťažnú povahu predmetných dohôd, toto stanovisko bolo okrem skutočnosti, že bolo vydané až po predbežnom posúdení, vyjadrené nie v oznámení pochádzajúcom priamo od Komisie alebo od jej útvarov, ale v oznámení vnútroštátneho orgánu hospodárskej súťaže, ktoré nemohlo vzbudiť u podnikov legitímnu dôveru v to, že ich správanie neporušuje článok 101 ZFEÚ.

124 Navyše z tých istých bodov napadnutého rozsudku vyplýva, že KFST v uvedenom komuniké uviedol, že uvedené stanovisko Komisie bolo založené najmä na výške platieb uskutočnených spoločnosťou Lundbeck a že všetky dohody, ktorých cieľom je kúpiť vylúčenie konkurenta z trhu, sú protisúťažné.

125 Vzhľadom na tieto konštatovania teda Všeobecný súd mohol v bode 326 napadnutého rozsudku oprávnene konštatovať, že sporná dohoda bola kvalifikovaná ako „obmedzenie hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa“ napriek tlačovému komuniké KFST.

126 Po šieste odvolateľky Všeobecnému súdu nedôvodne vytýkajú, že v bode 318 napadnutého rozsudku uviedol, že skupina Alpharma a Lundbeck si boli vedomé toho, že sporná dohoda mohla vyvolať problémy z hľadiska práva hospodárskej súťaže a že táto dohoda bola predmetom právnej konzultácie na účely vydania stanoviska ako skutočnosti odôvodňujúcej kvalifikáciu tejto dohody ako „obmedzenia hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa“.

127 Toto tvrdenie totiž spočíva na nesprávnom výklade bodu 318 napadnutého rozsudku. Úvaha, ktorú v tomto bode uviedol Všeobecný súd, patrí do kontextu jeho preskúmania argumentácie odvolateliek založenej na údajnej právnej neistote, pokiaľ ide o protisúťažnú povahu dohôd, akou je sporná dohoda. Všeobecný súd sa v ňom v podstate obmedzil na konštatovanie, že napriek údajnej právnej neistote si tak Lundbeck, ako aj skupina Alpharma boli vedomé toho, že ich správanie prinajmenšom mohlo vyvolať problémy z hľadiska práva hospodárskej súťaže.

128 Vzhľadom na vyššie uvedené treba tretí odvolací dôvod zamietnuť ako neprípustný a štvrtý odvolací dôvod ako nedôvodný.

O piatom odvolacom dôvode

O relevantných bodoch napadnutého rozsudku

129 Svojím piatym žalobným dôvodom predloženým v rámci svojich žalôb o neplatnosť odvolateľky tvrdili, že Komisia porušila ich právo na obhajobu tým, že ich v primeranej lehote neinformovala o existencii vyšetrovania, ktoré sa ich týkalo, a o výhradách, ktoré voči nim uplatňovala, čo ich viedlo k tomu, že nemali k dispozícii dôkazy svedčiace v ich prospech.

130 Na zamietnutie tohto žalobného dôvodu Všeobecný súd v bodoch 353 až 358 napadnutého rozsudku pripomenul judikatúru týkajúcu sa dodržania primeranej lehoty v rámci správneho konania v oblasti politiky hospodárskej súťaže, ako aj podmienok preukázania porušenia práva na obhajobu z dôvodu nedodržania tejto lehoty, pričom pripomenul najmä body 42, 43 a 54 rozsudku z 21. septembra 2006, Technische Unie/Komisia (C-113/04 P, EU:C:2006:593), ako aj body 118 a 120 až 122 rozsudku z 29. marca 2011, ArcelorMittal Luxembourg/Komisia a Komisia/ArcelorMittal Luxembourg a i. (C-201/09 P a C-216/09 P, EU:C:2011:190).

131 V bodoch 360 a 361 napadnutého rozsudku Všeobecný súd najprv rozhodol, že ani prvá, ani druhá fáza správneho konania, ktoré viedlo k prijatiu sporného rozhodnutia, neprekročila primeranú dĺžku.

132 Ďalej v bode 362 tohto rozsudku rozhodol, že „v rozsahu, v akom žalobkyne zakladajú svoj žalobný dôvod na dátume, ku ktorému sa Komisia dozvedela po prvýkrát o spornej dohode, aby preukázali, že Komisia porušila svoju povinnosť prijať rozhodnutie v primeranej lehote a porušila tak ich právo na obhajobu, treba zdôrazniť, že takýto prístup vôbec nepodporuje judikatúra, ktorá vychádza z dátumu prvých opatrení, z ktorých vyplýva výhrada, že došlo k porušeniu“.

133 Napokon na účely vylúčenia akéhokoľvek porušenia primeranej dĺžky správneho konania v bodoch 367 až 371 napadnutého rozsudku uviedol:

> „367 … treba uviesť, že žalobkyne sa obmedzujú na to, že uvádzajú stratu troch kategórií dokumentov, a to projektov a komentárov týkajúcich sa spornej dohody, napríklad projektu uvedeného v e-maile [spolupracovníka skupiny Alpharma] z 20. februára 2002, plánov činnosti týkajúcich sa citalopramu a dokumentov ich externého poradcu.
>
> 368 V tejto súvislosti aj za predpokladu, že by žalobkyne svojimi tvrdeniami splnili podmienky presnosti a špecifickosti vyžadované judikatúrou pripomenutou v bode 357 [napadnutého rozsudku], treba konštatovať, že vzhľadom na tlačové komuniké KFST a odvetvové vyšetrovanie, ktoré začala Komisia, si obozretný podnik mal uchovávať všetky dokumenty

potrebné na zabezpečenie svojej obhajoby v rámci prípadného konania pre porušenie práva hospodárskej súťaže, a to prinajmenšom do uplynutia maximálnej lehoty premlčania stanovenej právom Únie (pozri bod 363 [napadnutého rozsudku]).

369 Obozretnosť však patrí medzi podmienky vyžadované judikatúrou (pozri bod 358 [napadnutého rozsudku]) na to, aby sa účastník konania mohol účinne dovolávať porušenia svojho práva na obhajobu z dôvodu údajne neprimeranej dĺžky konania.

370 Keďže žalobkyne na odôvodnenie tohto, že predmetné dokumenty sa niekde založili, neuviedli, že nastali osobitné a iné udalosti než len uplynutie času, ich tvrdenie nemožno prijať.

371 Pokiaľ ide konkrétne o dokumenty externého poradcu skupiny Alpharma, ktoré tento v roku 2007 v súlade s právnou úpravou dánskej advokátskej komory skartoval, treba poznamenať, že žalobkyne nepredložili ďalšie podrobnosti o tejto právnej úprave a že v každom prípade, ak by boli obozretné, mohli si oni samotné uchovať kópie týchto dokumentov.“

Argumentácia účastníkov konania

134 Svojím piatym odvolacím dôvodom, ktorý smeruje proti bodom 361 až 364 a 366 až 371 napadnutého rozsudku, odvolateľky na jednej strane tvrdia, že Všeobecný súd sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia pri posudzovaní dĺžky vyšetrovania a porušil ich právo na obhajobu v rozpore s bodom 341 rozsudku z 15. júla 2015, SLM a Ori Martin/Komisia (T-389/10 a T-419/10, EU:T:2015:513). Všeobecný súd nesprávne zohľadnil len obdobie, ktoré plynulo po tom, čo boli skupine Alpharma oznámené opatrenia uvádzajúce, že sa jej vytýka porušenie, a to rok 2010 v prípade spoločnosti Alpharma LLC a rok 2011 v prípade spoločnosti Xellia, a nie dátum, keď Komisia dostala informácie o porušení, teda október 2003, ktorý zodpovedá dátumu, keď KFST oznámila Komisii informácie týkajúce sa predmetných dohôd. Všeobecný súd tak nerozhodol, že Komisia bola povinná uviesť dôvody, pre ktoré nebola táto dĺžka neprimeraná. Na druhej strane Všeobecný súd nesprávne uložil skupine Alpharma sprísnenú povinnosť uchovávať dokumenty za obdobie predchádzajúce okamihu, keď bola informovaná o vyšetrovaní, ktoré sa jej týkalo, v rozpore s rozsudkom zo 16. júna 2011, Heineken Nederland a Heineken/Komisia (T-240/07, EU:T:2011:284, bod 301). Nemohol sa konkrétne domnievať, že skupina Alpharma bola viazaná takouto povinnosťou z dôvodu, že Komisia vyšetrovala činnosti spoločnosti Lundbeck a začala odvetvové vyšetrovanie, hoci nebolo preukázané, že táto skupina vedela o týchto vyšetrovaniach.

Posúdenie Súdnym dvorom

135 Piaty odvolací dôvod sa v podstate skladá z dvoch častí.

136 Prvou časťou odvolateľky spochybňujú dátum, ktorý Všeobecný súd použil ako začiatok konania začatého Komisiou, ktoré viedlo k spornému rozhodnutiu, na účely posúdenia primeranosti dĺžky tohto konania.

137 Druhou časťou tohto odvolacieho dôvodu odvolateľky vytýkajú Všeobecnému súdu, že odmietol konštatovať porušenie ich práva na obhajobu z dôvodu neprimeranej dĺžky uvedeného konania pre to, že si nesplnili svoju povinnosť obozretnosti, ktorá ich mala viesť k uchovaniu všetkých dokumentov užitočných na zabezpečenie ich obhajoby v rámci toho istého konania.

138 Pokiaľ ide o prvú časť tohto odvolacieho dôvodu, treba uviesť, ako pripomenul Všeobecný súd v bode 356 napadnutého rozsudku, že na účely uplatnenia zásady primeranej lehoty treba rozlišovať medzi dvomi fázami správneho konania vedeného Komisiou, a to fázou vyšetrovania predchádzajúcou oznámeniu o výhradách a fázou zodpovedajúcou zvyšku správneho konania, pričom prvá časť trvá od prvých opatrení prijatých Komisiou zahrňujúcich výhradu adresovanú podniku, že sa dopustil porušenia, až do oznámenia o výhradách, a druhá trvá od tohto oznámenia výhrad až do konečného rozhodnutia prijatého Komisiou (pozri v tomto zmysle rozsudok z 21. septembra 2006, Technische Unie/Komisia, C-113/04 P, EU:C:2006:593, body 42 a 43).

139 V prejednávanej veci z bodov 359 a 361 napadnutého rozsudku vyplýva, že prvé opatrenia zahŕňajúce výhradu Komisie adresovanú spoločnosti Zoetis, teraz Alpharma LLC, a spoločnosti Xellia boli v uvedenom poradí prijaté 19. marca 2010 a 14. marca 2011. Odvolateľky však neuvádzajú a *a fortiori* ani nepreukazujú, že tieto dátumy vychádzajú zo skreslenia skutkových okolností, najmä v tom, že prijatie informácií, ktoré KFST odovzdala v októbri 2003 a ktoré sa týkali predmetných dohôd, Komisiou alebo akýkoľvek neskorší postup Komisie uvedený v bode 359 napadnutého rozsudku by viedli k výhrade Komisie voči skupine Alpharma.

140 Všeobecný súd sa teda nedopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď v bode 361 napadnutého rozsudku rozhodol, že prvá fáza konania týkajúceho sa spoločností Zoetis a Xellia sa začala v uvedenom poradí 19. marca 2010 a 14. marca 2011.

141 Pokiaľ ide o druhú časť tohto odvolacieho dôvodu, treba uviesť, že Všeobecný súd z dvoch dôvodov odmietol vyhovieť tvrdeniam odvolateliek založeným na porušení ich práva na obhajobu z dôvodu dlhého obdobia, ktoré oddeľovalo uzavretie spornej dohody a prijatie sporného rozhodnutia, ktoré ich doviedlo k tomu, že nemohli nájsť určité dokumenty, ktoré považovali za rozhodujúce pre svoju obhajobu.

142 Na jednej strane v bode 367 napadnutého rozsudku po prvé rozhodol, že odvolateľky sa obmedzili na uvedenie straty troch kategórií dokumentov, a to projektov a komentárov týkajúcich sa spornej dohody, napríklad projektu uvedeného v e-maile spolupracovníka skupiny Alpharma z 20. februára 2002, plánov činnosti týkajúcich sa citalopramu a dokumentov externého poradcu tejto skupiny. Po druhé Všeobecný súd v bode 370 tohto rozsudku konštatoval, že odvolateľky nepredložili vysvetlenie, pokiaľ ide o vznik iných osobitných udalostí, okrem samotného uplynutia času, na odôvodnenie toho, že predmetné dokumenty sa niekde založili. Po tretie v bode 371 uvedeného rozsudku Všeobecný súd konštatoval, že pokiaľ ide o dokumenty externého poradcu skupiny Alpharma, ktoré tento poradca skartoval v roku 2007 v súlade s právnou úpravou dánskej advokátskej komory, odvolateľky neposkytli ďalšie spresnenia týkajúce sa tejto právnej úpravy a že v každom prípade, ak by boli obozretné, mohli si samy ponechať kópie týchto dokumentov.

143 Na druhej strane Všeobecný súd v bodoch 368 a 369 napadnutého rozsudku konštatoval, že odvolateľky sa nemôžu dovolávať porušenia svojho práva na obhajobu z dôvodu údajne neprimeranej dĺžky konania, pokiaľ si nesplnili svoju povinnosť obozretnosti, ako je pripomenutá v rozsudku z 29. marca 2011, ArcelorMittal Luxembourg/Komisia a Komisia/ArcelorMittal

Luxembourg a i. (C-201/09 P a C-216/09 P, EU:C:2011:190, body 120 až 122), citovanom v bode 358 napadnutého rozsudku. V tejto súvislosti Všeobecný súd konštatoval, že vzhľadom na tlačové komuniké KFST a odvetvové vyšetrovanie, ktoré začala Komisia, si obozretný podnik mal uchovávať všetky dokumenty potrebné na zabezpečenie svojej obhajoby v rámci prípadného konania pre porušenie práva hospodárskej súťaže, a to prinajmenšom do uplynutia maximálnej premlčacej lehoty stanovenej právom Únie.

144 Pokiaľ ide o druhý dôvod uvedený Všeobecným súdom, treba uviesť, že Všeobecný súd v bodoch 368 a 369 napadnutého rozsudku uplatnil judikatúru, ktorá nesúvisí s výhradou vznesenou odvolateľkami, a z tohto dôvodu im ukladá povinnosť obozretnosti vyplývajúcu z judikatúry, ktorá sa neuplatňuje na situáciu, v ktorej sa odvolateľky nachádzali.

145 Hoci na jednej strane Všeobecný súd správne konštatoval v bode 361 napadnutého rozsudku, že správne konanie začalo vo vzťahu k spoločnosti Zoetis 19. marca 2010 a vo vzťahu k spoločnosti Xellia 14. marca 2011 a nebolo neprimerane dlhé, a na druhej strane, že odvolateľky vytýkali Komisii, ako to vyplýva z bodu 349 tohto rozsudku a ich žaloby o neplatnosť, že ich neinformovala o vyšetrovaní, ktoré Komisia začala v decembri 2003 a ktoré sa týkalo predmetných dohôd až osem, či deväť rokov po jeho začatí, čo viedlo k tomu, že už nemohli zhromaždiť dôkazy potrebné na svoju obhajobu, Všeobecný súd priamo uplatnil judikatúru týkajúcu sa porušenia práva na obhajobu z dôvodu neprimeranej dĺžky prvej fázy správneho konania vedeného Komisiou a najmä body 43, 54 a 60 až 71 rozsudku z 21. septembra 2006, Technische Unie/Komisia (C-113/04 P, EU:C:2006:593), ako aj body 118 až 122 rozsudku z 29. marca 2011, ArcelorMittal Luxembourg/Komisia a Komisia/ArcelorMittal Luxembourg a i. (C-201/09 P a C-216/09 P, EU:C:2011:190), uvedené v bodoch 357, 358, 362 a 369 napadnutého rozsudku.

146 Postupujúc takto a hoci nebola spochybnená dĺžka správneho konania vedeného Komisiou, Všeobecný súd sa v bodoch 368 a 369 napadnutého rozsudku domnieval, že mu prislúchalo uistiť sa na účely posúdenia porušenia práva spoločností Zoetis a Xellia na obhajobu, že tieto spoločnosti skutočne splnili svoju povinnosť obozretnosti, ktorá je v súlade s rozsudkami citovanými v predchádzajúcom bode uložená každému podniku, ktorý bol informovaný o začatí konania vedeného voči nemu.

147 Hoci odvolateľky vytýkajú Komisii, že nezačala správne konanie začaté voči spoločnostiam Zoetis a Xellia dostatočne skoro, čo malo za následok porušenie ich práva na obhajobu, Všeobecný súd im vytýka povinnosť obozretnosti vyplývajúcu z judikatúry uplatniteľnej iba na obdobie po začatí správneho konania Komisiou.

148 Z tohto dôvodu a ako správne tvrdia odvolateľky, sa Všeobecný súd dopustil nesprávneho právneho posúdenia.

149 Pokiaľ však odôvodnenie rozhodnutia Všeobecného súdu vykazuje porušenie práva Únie, ale jeho výroková časť sa napriek tomu zdá byť dôvodná z iných právnych dôvodov, takéto porušenie nemôže viesť k zrušeniu tohto rozhodnutia a treba vykonať zmenu odôvodnenia (rozsudok zo 6. novembra 2018, Scuola Elementare Maria Montessori/Komisia, Komisia/Scuola Elementare Maria Montessori a Komisia/Ferracci, C-622/16 P až C-624/16 P, EU:C:2018:873, bod 48).

150 V prejednávanej veci ide o takýto prípad.

151 Hoci je pravda, že Všeobecný súd nemohol voči odvolateľkám uplatniť povinnosť obozretnosti, ktorá sa uplatňuje na podniky nachádzajúce sa v odlišnej situácii, o akú išlo v rozsudkoch citovaných v bode 145 tohto rozsudku, nič to nemení na tom, že prinajmenšom v prejednávanej veci im Všeobecný súd mohol vytýkať osobitnú povinnosť obozretnosti, ktorá im ukladá povinnosť dbať na to, aby vo svojich účtovných knihách alebo archívoch dbali o dobrú úschovu dôkazov umožňujúcich spätne zistiť ich činnosť, a to najmä s cieľom mať k dispozícii potrebné dôkazy v prípade neskorších správnych alebo súdnych konaní.

152 Začatie odvetvového vyšetrovania 15. januára 2008 na základe článku 17 nariadenia č. 1/2003, ktorého cieľom bolo, ako to v podstate vyplýva z bodu 22 napadnutého rozsudku, z odôvodnenia 12 sporného rozhodnutia, ako aj z odôvodnení 3 až 5 rozhodnutia z 15. januára 2008, začať vyšetrovať farmaceutické odvetvie, preskúmať dohody uzavreté medzi farmaceutickými spoločnosťami, ako sú dohody o urovnaní sporov týkajúcich sa patentov na výrobný postup, s cieľom určiť, či porušujú články 101 a 102 ZFEÚ, predstavuje na jednej strane prvok, ktorý výrobcovia generických liekov, ako sú spoločnosti Zoetis a Xellia, o ktorých Všeobecný súd v bode 189 napadnutého rozsudku poznamenal, že boli obozretné a skúsené podnikateľské subjekty, nemohli ignorovať a, na druhej strane prvok, ktorý ich musel viesť k tomu, aby sa z dôvodu plynutia času zabezpečili proti strate dôkazov, ktoré by pre nich mohli byť užitočné v perspektíve neskorších správnych alebo súdnych konaní.

153 Tak z prípravných prác k nariadeniu č. 1/2003, ako aj z článku 17 ods. 1 prvého pododseku tohto nariadenia totiž jasne vyplýva, že odvetvové vyšetrovania predstavujú nástroj, ktorého cieľom je potvrdiť predpoklad obmedzenia hospodárskej súťaže v odvetví, ktorého sa tieto vyšetrovania týkajú.

154 Keď teda Komisia pristúpi k začatiu takého vyšetrovania, musia podniky patriace do dotknutého odvetvia a osobitne tie, ktoré uzavreli dohody výslovne uvedené v rozhodnutí o začatí predmetného vyšetrovania, ako to bolo v prípade spoločností Zoetis a Xellia, očakávať to, že voči nim môžu byť začaté individuálne konania v budúcnosti, a to tým skôr, že v odôvodnení 8 rozhodnutia z 15. januára 2008, ktorým sa začalo vyšetrovanie vo farmaceutickom odvetví, sa výslovne uvádza, že „pokiaľ vyšetrovanie vo farmaceutickom odvetví odhalí prípadnú existenciu protisúťažných dohôd alebo postupov alebo zneužitie dominantného postavenia, Komisia… môž[e] zvážiť… [začatie] vyšetrovaní vo vzťahu k individuálnym subjektom, ktoré by mohli viesť k rozhodnutiam podľa článku [101 a/alebo článku 102 ZFEÚ]“.

155 Preto bez toho, aby bolo potrebné určiť, či Zoetis a Xellia vedeli alebo nevedeli o tlačovom komuniké KFST, je vzhľadom na vyššie uvedené a na začatie vyšetrovania týkajúceho sa farmaceutického odvetvia zo strany Komisie 15. januára 2008, teda menej ako štyri a pol roka po skončení platnosti spornej dohody, potrebné konštatovať, že odvolateľky nemohli platne tvrdiť, že začatie správneho konania Komisiou voči spoločnostiam Zoetis a Xellia svojou oneskorenosťou poškodilo ich právo na obhajobu a malo by mať za dôsledok zrušenie sporného rozhodnutia.

156 To musí platiť o to viac, že Všeobecný súd v bode 371 napadnutého rozsudku uviedol, bez toho, aby odvolateľky spochybnili tento bod v rámci tohto odvolania, že „pokiaľ ide konkrétne o dokumenty externého poradcu skupiny Alpharma, ktoré tento v roku 2007 [teda pred začatím odvetvového vyšetrovania Komisiou] v súlade s právnou úpravou dánskej advokátskej komory skartoval, treba poznamenať, že žalobkyne nepredložili ďalšie podrobnosti o tejto právnej úprave a že v každom prípade, ak by boli obozretné, mohli si samy uchovať kópie týchto dokumentov“.

157 Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti treba piaty odvolací dôvod zamietnuť.

O šiestom odvolacom dôvode

O relevantných bodoch napadnutého rozsudku

158 Vo svojom šiestom žalobnom dôvode uvedenom v rámci ich žaloby o neplatnosť odvolateľky tvrdili, že Komisia porušila zásadu zákazu diskriminácie tým, že v súvislosti so spornou dohodou sankcionovala tak A. L. Industrier, materskú spoločnosť skupiny Alpharma, a Xellia, dcérsku spoločnosť skupiny Alpharma, ako aj Alpharma LLC, ktorá je medzičlánkovou materskou spoločnosťou skupiny Alpharma, zatiaľ čo pokiaľ ide o dohodu uzavretú medzi spoločnosťou Lundbeck na jednej strane a spoločnosťou Merck KGaA a Generics (UK) Ltd na druhej strane, sankcionovala výlučne Merck, materskú spoločnosť skupiny Merck a Generics (UK), dcérsku spoločnosť skupiny Merck, s vylúčením Merck Generics Holding GmbH, ktorá je medzičlánkovou materskou spoločnosťou skupiny Merck.

159 Na zamietnutie tohto žalobného dôvodu Všeobecný súd v bodoch 387 až 392 napadnutého rozsudku rozhodol takto:

„387 … treba poukázať na to, že počas relevantného obdobia Alpharma ApS, Alpharma Inc. a A. L. Industrier tvorili jediný podnik, zatiaľ čo v čase prijatia [sporného] rozhodnutia to tak nebolo. V tom čase totiž spoločnosť Xellia, ktorá sa stala právnym nástupcom spoločností Alpharma ApS, Zoetis, ktorá sa stala právnym nástupcom spoločnosti Alpharma Inc., a spoločnosť A. L. Industrier patrili každá k rôznym podnikom, ako to vyplýva z odôvodnení 50 až 52 a 1269 až 1275 [sporného] rozhodnutia.

…

389 … zo [sporného] rozhodnutia, najmä z odôvodnení 43, 1275, 1284 a 1286, jasne vyplýva, že Komisia konštatovala, že spoločnosť A. L. Industrier, ktorá ovládala spoločnosť Alpharma Inc., s ňou tvorila jediný podnik, ktorý zahŕňal aj spoločnosť Alpharma ApS. Žalobkyne navyše nespochybňujú, že tieto tri spoločnosti tvorili pri uzatváraní spornej dohody jeden podnik.

390 Pokiaľ ide o skupinu Merck, zo [sporného] rozhodnutia (poznámka pod čiarou č. 31) vyplýva, že Generics (UK), ktorá bola spoločnosťou, ktorá podpísala so spoločnosťou Lundbeck dve predmetné dohody, bola počas obdobia, na ktoré sa tieto dohody vzťahovali, ovládaná spoločnosťou Merck Generics Holding, ktorú zase ovládala spoločnosť Merck. V [spornom] rozhodnutí sa tiež uvádza, že Generics (UK) bola v roku 2007 predaná inému podniku, takže odišla zo skupiny Merck (odôvodnenie 33).

391 Naopak, z odpovede Komisie na otázku Všeobecného súdu a z dokumentu, ktorý Komisia predložila pri tejto príležitosti vyplýva, že Merck a Merck Generics Holding boli v čase prijatia [sporného] rozhodnutia ešte súčasťou toho istého podniku. Hoci, ako tvrdia žalobkyne, táto okolnosť nebola spomenutá v [spornom] rozhodnutí, treba konštatovať, že uvedený dokument je súčasťou správneho spisu Komisie, takže Komisia ho mala k dispozícii v čase prijatia tohto rozhodnutia.

392 Okrem toho treba poznamenať, že vzhľadom na finančnú situáciu spoločnosti A. L. Industrier bolo úplne odôvodnené, aby Komisia považovala spoločnosť Zoetis za solidárne zodpovednú za porušenie, ktorého sa dopustila spoločnosť Xellia, keďže inak len táto spoločnosť by bola povinná zaplatiť takmer celú pokutu spojenú s porušením, ktorého sa dopustila skupina Alpharma, v dôsledku čoho by zaplatenie tejto pokuty bolo menej isté. Naopak, pokiaľ Merck kontroluje Merck Generics Holding, finančné zdroje tejto poslednej uvedenej spoločnosti možno použiť na zaplatenie pokuty uloženej skupine Merck bez toho, aby bolo na tento účel nevyhnutné uviesť ju vo výroku [sporného] rozhodnutia.“

Argumentácia účastníkov konania

160 Svojím šiestym odvolacím dôvodom smerujúcim proti bodom 378 až 394 napadnutého rozsudku odvolateľky tvrdia, že Všeobecný súd porušil zásadu rovnosti zaobchádzania tým, že potvrdil sporné rozhodnutie v tom, že bolo určené spoločnosti Zoetis, teraz Alpharma LLC, a nie spoločnosti Merck Generics Holding, hoci nič v tomto rozhodnutí neodôvodňuje rozlišovanie situácií týchto dvoch podnikov. Okrem toho odvolateľky vytýkajú Všeobecnému súdu, že nahradil odôvodnenie a porušil judikatúru, podľa ktorej nedostatok odôvodnenia nemožno napraviť tým, že dotknutá osoba sa s dôvodmi predmetného rozhodnutia oboznámi počas konania pred súdmi Únie, pričom odkázal na bod 74 rozsudku z 19. júla 2012, Alliance One International a Standard Commercial Tobacco/Komisia (C-628/10 P a C-14/11 P, EU:C:2012:479).

161 Komisia zastáva názor, že tento odvolací dôvod nemá právny základ.

Posúdenie Súdnym dvorom

162 Prvou časťou šiesteho odvolacieho dôvodu odvolateľky v podstate vytýkajú Všeobecnému súdu, že porušil zásadu rovnosti zaobchádzania tým, že zamietol šiesty žalobný dôvod, ktorý odvolateľky uvádzali na podporu svojej žaloby o neplatnosť.

163 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že ak podnik porušuje pravidlá Únie o hospodárskej súťaži, podľa zásady osobnej zodpovednosti zodpovedá za toto porušenie (rozsudok z 27. apríla 2017, Akzo Nobel a i./Komisia, C-516/15 P, EU:C:2017:314, bod 49).

164 Ak takýto podnik tvorí viacero fyzických alebo právnických osôb, článok 23 ods. 2 písm. a) nariadenia č. 1/2003 nevymedzuje, ktorú právnickú alebo fyzickú osobu musí Komisia považovať za zodpovednú za porušenie a sankcionovať ju uložením pokuty (rozsudok z 27. apríla 2017, Akzo Nobel a i./Komisia, C-516/15 P, EU:C:2017:314, body 50 a 51, ako aj citovaná judikatúra).

165 Pri výkone svojej sankčnej právomoci, tak ako je vymedzená judikatúrou pripomenutou v predchádzajúcom bode, však Komisia nemôže porušiť zásadu rovnosti zaobchádzania, ktorá vyžaduje, aby sa s porovnateľnými situáciami nezaobchádzalo rozdielne a aby sa s rôznymi situáciami nezaobchádzalo rovnako, pokiaľ takéto zaobchádzanie nie je objektívne odôvodnené (rozsudok z 24. septembra 2020, Prysmian a Prysmian Cavi e Sistemi/Komisia, C-601/18 P, EU:C:2020:751, bod 101 a citovaná judikatúra), ako to poznamenal Všeobecný súd v bode 386 napadnutého rozsudku.

166 Okrem toho treba pripomenúť, že pokiaľ podnik svojím správaním porušil článok 101 ZFEÚ, nemôže sa úplne vyhnúť sankcii z dôvodu, že inému hospodárskemu subjektu nebola uložená pokuta [rozsudok z 9. marca 2017, Samsung SDI a Samsung SDI (Malaysia)/Komisia, C-615/15 P, neuverejnený, EU:C:2017:190, bod 37, ako aj citovaná judikatúra]. Podnik, ktorému bola uložená pokuta z dôvodu jeho účasti na karteli v rozpore s pravidlami hospodárskej súťaže, totiž nemôže požiadať o zrušenie tejto pokuty alebo zníženie jej výšky z dôvodu, že iný účastník toho istého kartelu nebol sankcionovaný za časť alebo celý rozsah svojej účasti na uvedenom karteli [rozsudok z 9. marca 2017, Samsung SDI a Samsung SDI (Malaysia)/Komisia, C-615/15 P, neuverejnený, EU:C:2017:190, bod 38, ako aj citovaná judikatúra].

167 V prejednávanej veci Všeobecný súd v každom prípade v bodoch 387 až 392 napadnutého rozsudku konštatoval, že Alpharma LLC a Merck Generics Holding sa v čase prijatia sporného rozhodnutia nachádzali v odlišných situáciách jednak z dôvodu, že Xellia, Zoetis, teraz Alpharma LLC, a spoločnosť A. L. Industrier patrili každá rôznym podnikom, zatiaľ čo Merck a Merck Generics Holding, teda v uvedenom poradí hierarchicky najvyššia materská a materská spoločnosť spoločnosti Generics (UK), ktorá vystúpila zo skupiny Merck po uplynutí platnosti predmetných dohôd, boli súčasťou toho istého podniku, a jednak z dôvodu osobitnej finančnej situácie spoločností zapojených do predmetných dohôd.

168 Vzhľadom na to, že sa nenachádzali v situácii porovnateľnej so situáciou spoločnosti Merck Generics Holding, odvolateľky nemôžu oprávnene vytýkať Všeobecnému súdu porušenie zásady rovnosti zaobchádzania.

169 Tento záver nemôže spochybniť skutočnosť, ktorú uviedli odvolateľky v rámci druhej časti tohto odvolacieho dôvodu, podľa ktorej Všeobecný súd na odôvodnenie rozdielu v zaobchádzaní medzi spoločnosťou Zoetis, teraz Alpharma LLC, a spoločnosťou Merck Generics Holding doplnil odôvodnenie sporného rozhodnutia tým, že uviedol, že Zoetis nebola v čase prijatia sporného rozhodnutia súčasťou toho istého podniku ako A. L. Industrier.

170 Okrem toho skutočnosť, že toto spresnenie, ktoré Všeobecný súd uviedol v druhej vete bodu 387 napadnutého rozsudku, predstavuje len jeden z dvoch dôvodov rozlišovania situácie odvolateliek a situácie spoločnosti Merck Generics Holding, keďže druhý dôvod súvisiaci s osobitnou finančnou situáciou spoločností zúčastnených na predmetných dohodách, ako je uvedený v bode 392 napadnutého rozsudku, odvolateľky nespochybnili, treba poznamenať, že ako uviedol Všeobecný súd v bode 387 napadnutého rozsudku, uvedené spresnenie vyplýva zo samotného sporného rozhodnutia.

171 Keďže odôvodnenie aktu sa má posudzovať nielen vzhľadom na jeho znenie, ale aj vzhľadom na jeho kontext, ako aj na všetky právne pravidlá, ktoré upravujú predmetnú oblasť (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 14. februára 1990, Delacre a i./Komisia, C-350/88, EU:C:1990:71, bod 16, ako aj citovanú judikatúru), pričom sa zohľadní, ak je to namieste, že tento akt bol vydaný v kontexte, ktorý bol adresátovi známy (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 17. septembra 2020, Rosneft a i./Rada, C-732/18 P, neuverejnený, EU:C:2020:727, bod 77, ako aj citovanú judikatúru), skutočnosť, že vysvetlenie poskytnuté Komisiou v rámci jej písomných pripomienok pred Všeobecným súdom, ako to vyplýva z bodu 379 napadnutého rozsudku, nie je výslovne a vyčerpávajúco uvedené v spornom rozhodnutí, nemôže mať nevyhnutne za následok, že by sa Všeobecnému súdu zabránilo zohľadniť toto vysvetlenie, ako aj skutočnosti obsiahnuté v tomto rozhodnutí s cieľom odpovedať na tvrdenia žalobcu (pozri analogicky rozsudok z 30. septembra 2003, Freistaat Sachsen a i./Komisia, C-57/00 P a C-61/00 P, EU:C:2003:510, body 62 a 63).

172 To musí platiť osobitne v prípade, keď Všeobecný súd musí odpovedať na argumentáciu, akou je argumentácia odvolateliek, podľa ktorej Komisia porušila zásadu rovnosti zaobchádzania v štádiu vypracovania sporného rozhodnutia, keďže, ako bolo pripomenuté v bode 164 tohto rozsudku, Komisia si v zásade môže slobodne vybrať v rámci podniku zloženého z viacerých fyzických alebo právnických osôb tú osobu, ktorú považuje za zodpovednú za porušenie a nemožno jej rozumne uložiť povinnosť vysvetliť v rámci svojho rozhodnutia a pri každej spoločnosti, ktorá je jeho adresátom, dôvody pre ktoré považuje za zodpovednú buď všetky, alebo výlučne jednu časť fyzických alebo právnických osôb, z ktorých sa skladá podnik alebo podniky zúčastnené na postupe odporujúcom článku 101 a 102 ZFEÚ.

173 Vzhľadom na vyššie uvedené je potrebné šiesty odvolací dôvod zamietnuť ako nedôvodný.

O siedmom odvolacom dôvode

O relevantných bodoch napadnutého rozsudku

174 V bodoch 401 až 407 napadnutého rozsudku Všeobecný súd zamietol druhú časť siedmeho žalobného dôvodu uvedenú odvolateľkami na podporu ich žaloby o neplatnosť, v ktorej tvrdili, že Komisia na účely výpočtu pokuty, ktorá im bola uložená, opomenula zohľadniť situáciu právnej neistoty, pokiaľ ide o posúdenie spornej dohody z hľadiska práva hospodárskej súťaže.

175 V prvom rade v bodoch 403 až 405 napadnutého rozsudku pripomenul judikatúru Súdneho dvora týkajúcu sa požiadavky predvídateľnosti porušení, ako aj judikatúru týkajúcu sa podmienky, že k porušeniu článkov 101 a 102 ZFEÚ došlo „úmyselne alebo z nedbanlivosti“ v zmysle článku 23 ods. 2 prvého pododseku nariadenia č. 1/2003. Všeobecný súd tiež v bode 407 tohto rozsudku konštatoval, že skupina Alpharma vedela, že uzavretie spornej dohody môže byť problematické z hľadiska práva hospodárskej súťaže.

176 V druhom rade Všeobecný súd uviedol, že z bodov 314 a 318 napadnutého rozsudku vyplýva, že neexistovala právna neistota, pokiaľ ide o možnosť kvalifikovať ako „obmedzenie hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa“ dohodu, ktorá má vlastnosti spornej dohody a ktorá bola uzavretá v tomto kontexte.

Argumentácia účastníkov konania

177 Svojím siedmym odvolacím dôvodom, ktorý smeruje proti bodom 401 až 407 napadnutého rozsudku, odvolateľky vytýkajú Všeobecnému súdu, že porušil zásadu právnej istoty tým, že konštatoval, že neexistovala právna neistota, pokiaľ ide o kvalifikáciu spornej dohody ako obmedzenia hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa, a tým preto Komisii umožnil uložiť im pokutu vo veľmi vysokej výške. Túto situáciu právnej neistoty preukazujú vyhlásenia KFST, ale aj dĺžka trvania odvetvového vyšetrovania, ktoré predchádzalo konaniu, na konci ktorého bolo prijaté sporné rozhodnutie, ako aj dĺžka tohto rozhodnutia.

178 Komisia tvrdí, že tento odvolací dôvod nemá právny základ.

Posúdenie Súdnym dvorom

179 Ako správne pripomenul Všeobecný súd v bode 405 napadnutého rozsudku, podnik môže byť sankcionovaný za správanie spadajúce do pôsobnosti článku 101 ods. 1 ZFEÚ, keď nemohol nevedieť o protisúťažnej povahe svojho konania, či už by si uvedomoval porušovanie súťažných pravidiel Zmluvy, alebo nie (pozri v tomto zmysle rozsudok z 18. júna 2013, Schenker & Co. a i., C-681/11, EU:C:2013:404, bod 37).

180 Z toho vyplýva, ako pripomenul Všeobecný súd v bode 404 napadnutého rozsudku a ako Súdny dvor rozhodol v rozsudku vyhlásenom v tento deň vo veci C-588/16 P, Generics (UK)/Komisia (bod 137), skutočnosť, že takýto podnik údajne z právneho hľadiska nesprávne kvalifikoval správanie, z ktorého vychádza konštatovanie porušenia, nemôže mať za následok oslobodenie od uloženia pokuty, pokiaľ tento podnik mohol objektívne určiť, že toto správanie malo protisúťažnú povahu, v prípade potreby po konzultácii s vhodnými poradcami (pozri v tomto zmysle rozsudok z 18. júna 2013, Schenker & Co. a i., C-681/11, EU:C:2013:404, bod 38).

181 V prejednávanej veci Všeobecný súd v bodoch 315 až 317 napadnutého rozsudku, na ktoré odkazuje bod 406 toho istého rozsudku, správne uviedol, že z ustálenej judikatúry vyplýva, ako bolo pripomenuté v bode 109 tohto rozsudku, že dohoda nie je vyňatá z pôsobnosti práva hospodárskej súťaže len preto, že sa týka patentu alebo že jej cieľom je vyriešiť spor v oblasti patentov zmierom.

182 Okrem toho Všeobecný súd v bode 318 napadnutého rozsudku, ktorý bol tiež uvedený v bode 406 toho istého rozsudku, v podstate uviedol, že tak z pohľadu spoločnosti Lundbeck, ako aj z pohľadu skupiny Alpharma sporná dohoda mohla prinajmenšom spôsobovať problémy z hľadiska práva hospodárskej súťaže, keďže Lundbeck konštatovala, že „uzavretie dohôd s [výrobcami] generických [liekov] sa považovalo z hľadiska práva hospodárskej súťaže za ‚zložité'" a že skupina Alpharma predložila návrh spornej dohody odbornému poradcovi v oblasti práva hospodárskej súťaže na vypracovanie stanoviska.

183 Všeobecný súd preto v bode 407 napadnutého rozsudku správne konštatoval, že skupina Alpharma vedela, že uzavretie spornej dohody mohlo byť z hľadiska práva hospodárskej súťaže problematické. Odvolateľky preto nemôžu Všeobecnému súdu vytýkať, že porušil zásadu právnej istoty, keď Komisii umožnil uložiť im pokutu z dôvodu uzavretia spornej dohody.

184 Tento záver nemôže byť spochybnený tlačovým komuniké KFST z rovnakých dôvodov, ako sú dôvody uvedené v bodoch 123 a 124 tohto rozsudku.

185 Hoci totiž uvedené komuniké nebráni tomu, aby bola sporná dohoda kvalifikovaná ako „obmedzenie hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa", nemôže *a fortiori* brániť sankcionovať túto dohodu, a to ani prostredníctvom pokuty, ktorú odvolateľky považujú za veľmi vysokú.

186 Tejto sankcii nemôže brániť ani skutočnosť uvádzaná odvolateľkami, že právna neistota v súvislosti s dohodami, ako je sporná dohoda, bola potvrdená dĺžkou odvetvového vyšetrovania, ktoré predchádzalo konaniu, na konci ktorého bolo prijaté sporné rozhodnutie, ako aj dĺžkou tohto rozhodnutia.

187 Okrem toho, že podľa napadnutého rozsudku odvolateľky neuviedli tieto skutočnosti ani v rámci svojho tretieho žalobného dôvodu na podporu neplatnosti, založeného na porušení článku 101 ods. 1 ZFEÚ z dôvodu kvalifikácie spornej dohody ako „obmedzenia hospodárskej súťaže

z hľadiska cieľa“, ani v rámci ich siedmeho žalobného dôvodu na podporu neplatnosti založeného na chybách ovplyvňujúcich výpočet výšky pokuty, ktorá im bola uložená, stačí uviesť, ako to vyplýva z bodov 153 a 154 tohto rozsudku, že také vyšetrovanie je začaté s cieľom potvrdiť alebo vyvrátiť podozrenia z obmedzovania hospodárskej súťaže v odvetví, ktorého sa týka, a že nič neumožňuje potvrdiť tézu, podľa ktorej jeho trvanie umožnilo odstrániť pochybnosti vyjadrené Komisiou ku konkrétnym dohodám, ktorých sa toto vyšetrovanie týkalo.

188 Rovnako dĺžka rozhodnutia je v tejto súvislosti irelevantná, keďže v bode 120 tohto rozsudku už bolo pripomenuté, že kvalifikácia dohody ako „obmedzenia hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa“ môže zahŕňať podrobnú analýzu dohody, jej cieľov a hospodárskeho a právneho kontextu, do ktorého patrí. Pokiaľ ide konkrétnejšie o sporné rozhodnutie, treba uviesť, že sa týkalo piatich odlišných podnikov, ako aj šiestich rôznych dohôd, čo predpokladalo osobitné posúdenie a bolo adresované dvanástim spoločnostiam.

189 V dôsledku toho je potrebné zamietnuť siedmy odvolací dôvod ako nedôvodný.

O ôsmom odvolacom dôvode

O relevantných bodoch napadnutého rozsudku

190 Na účely zamietnutia siedmeho žalobného dôvodu, ktorý odvolateľky uviedli na podporu svojej žaloby o neplatnosť a ktorý je založený na chybách ovplyvňujúcich výpočet sumy pokuty, ktorá im bola uložená, Všeobecný súd v prvom rade v bode 398 napadnutého rozsudku predovšetkým rozhodol, že Komisia sa správne domnievala, že predmetné porušenie bolo závažné. Pokiaľ ide ďalej o stanovenie základnej sumy pokuty, v bodoch 414 až 433 napadnutého rozsudku uviedol, že Komisia použila bod 37 usmernení k metóde stanovenia pokút z roku 2006 na to, aby sa odchýlila od všeobecnej metodiky výpočtu pokút stanovenej v týchto usmerneniach a ako základnú sumu zohľadnila hodnotu platieb, ktoré skupina Alpharma dostala od spoločnosti Lundbeck, čo odvolateľky Komisii nevytýkali.

Argumentácia účastníkov konania

191 Svojím ôsmym odvolacím dôvodom odvolateľky vytýkajú Všeobecnému súdu, že zamietol ich tvrdenia založené na tom, že Komisia pri stanovení výšky pokuty, ktorá im bola uložená, nezohľadnila závažnosť porušenia. Všeobecný súd v rozpore s článkom 21 ods. 3 nariadenia č. 1/2003 pripustil, že Komisia stanovuje, ako to vyplýva z bodu 1361 sporného rozhodnutia, výšku pokút uložených výrobcom generických liekov bez toho, aby rozlišovala medzi porušeniami podľa ich povahy alebo zemepisného rozsahu alebo v závislosti od ich trhových podielov, a to osobitne napriek tomu, že v prejednávanej veci bolo porušenie v oznámení o výhradách kvalifikované ako „veľmi závažné“ a neskôr v spornom rozhodnutí už iba ako „závažné“.

192 Komisia sa domnieva, že ôsmy odvolací dôvod sa musí zamietnuť.

Posúdenie Súdnym dvorom

193 Je potrebné poukázať na to, že ako vyplýva z bodov 419 a 421 napadnutého rozsudku, výška pokuty uloženej skupine Alpharma nebola vypočítaná na základe všeobecnej metodiky stanovenej usmerneniami k metóde stanovenia pokút z roku 2006, ale na základe metodiky, ktorá sa od usmernení odchýlila, ako to pripúšťa ich bod 37, čo odvolateľky nespochybnili. Komisia totiž nie je viazaná týmito usmerneniami a najmä ich bodmi 19 až 22, ktoré jej ukladajú povinnosť stanoviť základnú sumu pokuty v závislosti od presného stupňa závažnosti dotknutého porušenia.

194 Ôsmy odvolací dôvod sa preto musí chápať tak, že smeruje k spochybneniu nie metodiky stanovenej Komisiou a potvrdenej Všeobecným súdom, ale samotnej výšky pokuty uloženej sporným rozhodnutím z dôvodu spáchaného porušenia, ktorého závažnosť Všeobecný súd správne konštatoval v bode 398 napadnutého rozsudku.

195 V tejto súvislosti je judikatúrou ustálené, že Súdnemu dvoru neprináleží pri rozhodovaní o právnych otázkach v rámci odvolania nahrádzať z dôvodov spravodlivého zaobchádzania svojím posúdením posúdenie Všeobecného súdu, ktorý v rámci výkonu svojej neobmedzenej právomoci rozhoduje o výške pokút uložených podnikom za porušenie práva Únie, ktorého sa dopustili (rozsudok z 26. septembra 2018, Philips a Philips France/Komisia, C-98/17 P, neuverejnený, EU:C:2018:774, bod 107, ako aj citovaná judikatúra).

196 Len ak Súdny dvor dospeje k záveru, že výška sankcie je nielen neprimeraná, ale aj nadmerná, ba dokonca disproporčná, možno konštatovať, že Všeobecný súd sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, z dôvodu neprimeranej povahy výšky pokuty (rozsudok z 26. septembra 2018, Philips a Philips France/Komisia, C-98/17 P, neuverejnený, EU:C:2018:774, bod 107, ako aj citovaná judikatúra).

197 Odvolací dôvod spochybňujúci výšku pokuty, ktorú Všeobecný súd posúdil, ale ktorý neuvádza dôvody, pre ktoré je táto suma nadmerná do tej miery, že je disproporčná, je teda neprípustný (rozsudok z 25. júla 2018, Orange Polska/Komisia, C-123/16 P, EU:C:2018:590, bod 115).

198 V danom prípade však odvolateľky vôbec netvrdili, ani *a fortiori* nepreukázali, že pokuta, ktorá im bola uložená sporným rozhodnutím a ktorá bola potvrdená Všeobecným súdom, bola nadmerná do tej miery, že by bola disproporčná.

199 V dôsledku toho treba ôsmy odvolací dôvod zamietnuť ako neprípustný.

O deviatom odvolacom dôvode

O relevantných bodoch napadnutého rozsudku

200 Na účely zamietnutia ôsmeho žalobného dôvodu uvádzaného odvolateľkami na podporu ich žaloby o neplatnosť, ktorý bol založený na zjavne nesprávnom posúdení týkajúcom sa stanovenia hornej hranice pokuty, ktorej bola A. L. Industrier, materská spoločnosť skupiny Alpharma v čase spornej dohody, spoločnou dlžníčkou, keďže Komisia na tento účel použila obrat v roku 2011 a nie obrat v roku 2012, čo viedlo k tomu, že A. L. Industrier bol určený vyšší podiel na pokute uloženej solidárne so spoločnosťami A. L. Industrier, Alpharma LLC a Xellia Pharmaceuticals, Všeobecný súd v bodoch 449 až 456 napadnutého rozsudku na jednej strane poznamenal, že Komisia použila nie posledné úplné účtovné obdobie predchádzajúce dátumu prijatia sporného

rozhodnutia, teda rok 2012, ale predchádzajúci, teda rok 2011 z dôvodu, že rok 2011 predstavoval posledné úplné účtovné obdobie bežnej hospodárskej činnosti, a na druhej strane zastával názor, že Komisia bola oprávnená postupovať takto, keďže účtovné obdobie roku 2012 bolo účtovným obdobím likvidácie aktív spoločnosti A. L. Industrier, v ktorom sa ukazovali príjmy, ktoré neboli spojené s bežnými hospodárskymi činnosťami.

201 V bodoch 458 a 459 napadnutého rozsudku Všeobecný súd rozhodol takto:

„458 … treba uviesť, že podľa judikatúry cieľ, ktorý sleduje zavedenie 10 % hornej hranice obratu každého podniku, ktorý sa podieľal na porušení, v článku 23 ods. 2 [nariadenia č. 1/2003], je najmä zamedziť, aby uloženie pokuty vo vyššej výške ako táto horná hranica prekročilo platobnú schopnosť podniku v čase, kedy je uznaný zodpovedným za porušenie a kedy mu Komisia uložila peňažnú sankciu (rozsudok [zo 4. septembra 2014,] YKK a i./Komisia, [C-408/12 P, EU:C:2014:2153], bod 63; pozri tiež v tomto zmysle rozsudky [z 15. júna 2005,] Tokai Carbon a i./Komisia, [T-71/03, T-74/03, T-87/03 a T-91/03, neuverejnený, EU:T:2005:220], bod 389, a zo 16. novembra 2011, Kendrion/Komisia, T-54/06, EU:T:2011:667, bod 91).

459 V dôsledku toho Komisia po tom, čo vylúčila, že horná hranica uplatniteľná na spoločnosť A. L. Industrier by mohla byť stanovená s prihliadnutím na rok 2012, teda rok bezprostredne predchádzajúci roku prijatia [sporného] rozhodnutia, nemohla zachádzať až do [roku] 2005, ale musela použiť obrat za posledný rok, ktorý predchádzal [roku] 2012, počas ktorého boli hospodárske činnosti spoločnosti A. L. Industrier bežné, nezávisle od odvetví jej činností.“

Argumentácia účastníkov konania

202 Svojím deviatym odvolacím dôvodom, ktorý smeruje proti bodom 458 a 459 napadnutého rozsudku, odvolateľky vytýkajú Všeobecnému súdu, že porušil článok 23 ods. 2 nariadenia č. 1/2003, ako aj rozsudky zo 7. júna 2007, Britannia Alloys & Chemicals/Komisia (C-76/06 P, EU:C:2007:326, bod 20), a z 15. mája 2014, 1. garantovaná/Komisia (C-90/13 P, neuverejnený, EU:C:2014:326, body 15 až 17), keď na účely stanovenia obchodného roku rozhodujúceho pre určenie hornej hranice pokuty, ktorú bolo možné uložiť spoločnosti A. L. Industrier použil nesprávne kritérium.

203 Všeobecný súd vyložil článok 23 ods. 2 nariadenia č. 1/2003 príliš reštriktívne, keď uviedol len cieľ spočívajúci v zabránení tomu, aby pokuty prekročili platobnú schopnosť podnikov bez toho, aby ho vyvážil s ďalším cieľom smerujúcim k zabezpečeniu dostatočne odrádzajúceho účinku uložených pokút. Tým, že zohľadnil obrat tejto spoločnosti za rok 2011, uložil spoločnosti A. L. Industrier pokutu, ktorá je neprimeraná vzhľadom na jej platobnú schopnosť a jej skutočnú hospodársku situáciu počas obdobia porušovania. Vo svojej replike odvolateľky spresňujú, že v bode 459 napadnutého rozsudku Všeobecný súd odmietol rok 2005 ako referenčný rok len z toho dôvodu, že nebol posledným rokom bežného výkonu činností spoločnosti A. L. Industrier, ktorý predchádzal roku 2012.

204 Komisia sa domnieva, že deviaty odvolací dôvod je neprípustný z dôvodu, že konštatovanie, podľa ktorého posledným úplným účtovným obdobím odrážajúcim bežné hospodárske činnosti spoločnosti A. L. Industrier je obdobie zodpovedajúce roku 2011, predstavuje skutkovú otázku a v každom prípade je nedôvodný.

Posúdenie Súdnym dvorom

205 Na úvod treba uviesť, že v rámci tohto odvolacieho dôvodu odvolateľky nekritizujú posúdenie Všeobecného súdu týkajúce sa bežnej povahy obchodného roka 2011 alebo roka 2005, ktoré je skutkovým posúdením, ktoré nemôže byť spochybnené v rámci odvolania v prípade neexistencie tvrdenia a *a fortiori* preukázania skreslenia skutkových okolností alebo dôkazov, ale kritériá, ktoré Všeobecný súd použil na to, aby nezohľadnil obchodný rok 2012.

206 Postupujúc takto a na rozdiel od toho, čo tvrdí Komisia, je tento odvolací dôvod prípustný.

207 Je to tak aj v rozsahu, v akom by prípadné konštatovanie nesprávneho právneho posúdenia zo strany Všeobecného súdu, pokiaľ ide o kritérium uplatnené pri výbere obchodného roka, ktorý slúžil ako základ pre uplatnenie hornej hranice podielu na pokute uloženej solidárne spoločnosti A. L. Industrier, nemalo za následok, že sa tejto spoločnosti, vo vzťahu ku ktorej sa sporné rozhodnutie stalo konečným, uloží zvýšenie jej podielu solidárnej zodpovednosti, čo navyše odvolateľky ani nežiadajú, a malo dôsledky len vo vzťahu k odvolateľkám.

208 Pokiaľ ide o meritum dôvodu, treba pripomenúť, že článok 23 ods. 2 druhý pododsek nariadenia č. 1/2003 stanovuje mechanizmus hornej hranice pokuty uloženej Komisiou podnikom za porušenie článkov 101 a 102 ZFEÚ, ktorého cieľom je vyhnúť sa tomu, aby tieto pokuty boli disproporčné vo vzťahu k významu dotknutých podnikov (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 7. júna 2007, Britannia Alloys & Chemicals/Komisia, C-76/06 P, EU:C:2007:326, bod 24), a preto presahovali 10 % celkového obratu, ktorý tieto spoločnosti dosiahli v obchodnom roku predchádzajúcom roku, v ktorom bolo prijaté rozhodnutie Komisie o ich sankcionovaní.

209 V tejto súvislosti mal Súdny dvor už príležitosť spresniť, že pri stanovení pojmu „predchádzajúci obchodný rok“ musí Komisia v každom jednotlivom prípade zohľadniť tak kontext, ako aj ciele, ktoré sleduje systém sankcií zavedený nariadením č. 1/2003, sledovaný dosah na dotknutý podnik, najmä tým, že zohľadní obrat, ktorý odráža jeho skutočnú hospodársku situáciu počas doby, keď dochádzalo k porušeniu (rozsudok zo 7. júna 2007, Britannia Alloys & Chemicals/Komisia, C-76/06 P, EU:C:2007:326, bod 25).

210 Komisia je teda oprávnená nezohľadniť posledný obchodný rok predchádzajúci roku, počas ktorého bolo prijaté rozhodnutie Komisie, ak nezodpovedá úplnému účtovnému obdobiu bežnej hospodárskej činnosti počas obdobia dvanástich mesiacov (rozsudok zo 7. júna 2007, Britannia Alloys & Chemicals/Komisia, C-76/06 P, EU:C:2007:326, bod 26).

211 Vzhľadom na znenie, kontext, ako aj ciele sledované systémom sankcií zavedeným nariadením č. 1/2003 však Komisii prináleží, aby zohľadnila prvý úplný predchádzajúci účtovný rok bežnej hospodárskej činnosti.

212 V prejednávanej veci z bodov 451 a 459 napadnutého rozsudku vyplýva, že Všeobecný súd sa jednak domnieval, že posledný obchodný rok predchádzajúci spornému rozhodnutiu, teda obchodný rok zodpovedajúci roku 2012, nepredstavoval obchodný rok bežnej hospodárskej činnosti, keďže išlo o účtovný rok likvidácie aktív, a jednak, že obchodný rok zodpovedajúci roku 2011 predstavoval účtovné obdobie bežnej hospodárskej činnosti.

213 Vzhľadom na tieto konštatovania, ktoré patria do nezávislého posúdenia skutkového stavu Všeobecným súdom a vo vzťahu ku ktorým sa odvolateľky nedovolávali skreslenia, teda Všeobecný súd oprávnene a bez toho, aby bolo potrebné preskúmať vhodnosť použitia obratu

z predchádzajúceho účtovného roka, v danom prípade účtovného roka zodpovedajúceho roku 2005, mohol zohľadniť obrat účtovného roka zodpovedajúceho roku 2011 na účely výpočtu hornej hranice pokuty uloženej spoločnosti A. L. Industrier pri uplatnení článku 23 ods. 2 druhého pododseku nariadenia č. 1/2003.

214 Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy je namieste zamietnuť deviaty odvolací dôvod ako nedôvodný, a teda aj odvolanie v celom jeho rozsahu.

O trovách

215 Podľa článku 138 ods. 1 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora uplatniteľného na základe článku 184 ods. 1 tohto rokovacieho poriadku na konanie o odvolaní je účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté.

216 Keďže Komisia navrhla zaviazať odvolateľky na náhradu trov konania a odvolateľky nemali úspech vo svojich dôvodoch, treba ich okrem znášania vlastných trov konania zaviazať aj na náhradu trov vynaložených Komisiou.

217 Článok 140 ods. 1 rokovacieho poriadku, ktorý je tiež uplatniteľný na konanie o odvolaní podľa článku 184 ods. 1 tohto rokovacieho poriadku, stanovuje, že členské štáty a inštitúcie, ktoré vstúpili do konania ako vedľajší účastníci, znášajú svoje vlastné trovy konania.

218 V dôsledku toho Spojené kráľovstvo znáša svoje vlastné trovy konania.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (štvrtá komora) rozhodol takto:

1. **Odvolanie sa zamieta.**

2. **Xellia Pharmaceuticals ApS a Alpharma LLC znášajú svoje vlastné trovy konania a sú povinné nahradiť trovy konania, ktoré vznikli Európskej komisii.**

3. **Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska znáša svoje vlastné trovy konania.**

Podpisy